

Handläggare:Elisabeth Forsberg Uvemo
Anders Müller, Gunilla Axenbo
Monica Söderman, Ingrid Olsson**Till**Utbildningsnämnden
2013-09-26**Tertialrapport 2 2013
Utbildningsnämnden****Förslag till beslut**

1. Tertialrapport 2 2013 med delårsrapport per den 31 augusti godkänns. Rapporten överlämnas till kommunstyrelsen.
2. Nämnden föreslår att kommunstyrelsen godkänner föreslagen budgetjustering med totalt 6,3 mnkr för bidrag till fristående förskola med hög hyra, se bilaga 2.
3. Nämnden föreslår att kommunstyrelsen godkänner budgetjustering med totalt 20,0 mnkr för ökade kostnader för tilläggsbelopp, se bilaga 2.
4. Nämnden ansöker hos kommunstyrelsen om 50,0 mnkr i stimulansbidrag för fristående utförarens utbyggnad av förskolelokaler, se bilaga 2.
5. Förslag till omslutningsförändringar motsvarande totalt 57,4 mnkr godkänns, se bilaga 2.
6. Nämnden ansöker hos kommunstyrelsen om 3,7 mnkr för ytterstadsprojekt från den 1 januari 2014 till den 31 augusti 2016, se avsnitt Övrigt och [bilaga 7](#).
7. Beslutet justeras omedelbart.

Anders Carstorp
UtbildningsdirektörJohanna Engman
Biträdande utbildningsdirektör
AvdelningschefHåkan Edman
GrundskoledirektörJan Holmquist
GymnasiedirektörElisabeth Barö-Dérantz
AvdelningschefLena Holmdahl
Avdelningschef

Innehåll

Sammanfattande analys	3
Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål.....	6
1. Stockholm är en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök	6
1.1 Företag väljer att etablera sig i Stockholm framför andra städer i norra Europa	6
1.2 Invånare i Stockholm är självförsörjande	7
1.3 Stockholms livsmiljö är hållbar	10
1.6 Stockholmarna är nöjda med kultur- och idrottsmöjligheterna i Stockholm	12
1.7 Stockholm upplevs som en trygg, säker och ren stad.....	13
2. Kvalitet och valfrihet utvecklas och förbättras	14
2.1 Stockholmarna upplever att de erbjuds valfrihet och mångfald.....	16
2.2 Barn och elever inhämtar och utvecklar kunskaper och värden	28
Analys av den kommunala grundskolans resultat	31
Analys av den kommunala gymnasieskolans resultat.....	39
2.3 Stockholmarna upplever att de får god service och omsorg.....	57
2.4 Stockholms stad är en attraktiv arbetsgivare med spännande och utmanande arbeten	58
3. Stadens verksamheter är kostnadseffektiva	64
3.1 Budgeten är i balans.....	64
3.2 Alla verksamheter staden finansierar ska vara effektiva	78
Synpunkter och klagomål.....	82
Övrigt	82
Ansökan om medel för ytterstadsprojekt	82

Bilagor

- Bilaga 1 Antal barn och elever T2 2013
- Bilaga 2 Obligatoriska bilagor UtbN T2 2013
- Bilaga 3 Anslagsenheter T2 2013
- Bilaga 4 Bokslutsbilagor UtbN T2 2013
- Bilaga 5 Operationell leasing T2 2013
- Bilaga 6 Nyckeltal pedagogisk verksamhet T2 2013
- Bilaga 7 Ansökan om medel för ytterstadsprojekt

Sammanfattande analys

Utbildningsförvaltningen bedömer att nämnden kommer att uppfylla kommunfullmäktiges mål. Utbildningsnämndens verksamhet bedrivs i enlighet med verksamhetsplanen och angivna uppdrag och aktiviteter genomförs i huvudsak som planerat.

Huvuddelen av utbildningsnämndens mål och indikatorer är anknutna till fullmäktiges mål 2. Kvalitet och valfrihet utvecklas och förbättras.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.2 Barn och elever inhämtar och utvecklar kunskaper och värden

Samtliga tre resultatmått i den kommunala grundskolans årskurs 9 pekar uppåt jämfört med förra året. Andelen behöriga till nationellt program ökade från 85,9 procent till 88 procent. Andelen som nått målen i samtliga ämnen ökade från 74,6 till 76 procent, och det genomsnittliga meritvärdet i årskurs 9 steg från 221,9 till 223 poäng. Årets förbättrade resultat är koncentrerade till grundskolor med sämst socioekonomiska förutsättningar och den totala spridningen i resultaten mellan grundskolor har minskat jämfört med 2012.

Två av tre samlade betygsmått för den kommunala gymnasieskolan finns tillgängliga och de har utvecklats positivt jämfört med 2012. Av de elever som fick ett slutbetyg uppnådde 91 procent grundläggande behörighet till högskola, jämfört med 89 procent år 2012. Genomsnittlig betygspoäng ökade från 15,1 till 15,2 poäng.

Utfallen visar stora variationer mellan skolorna, såväl när det gäller grundskola som gymnasieskola. Arbetet fortsätter med att utveckla analyserna på alla nivåer inom förvaltningen och att utifrån dessa utarbeta strategier för högre måluppfyllelse. Den övergripande strategin är att fokusera på att utveckla undervisnings- och lärandeprocesser i stadens skolor.

Resultaten i brukarundersökningarna bekräftar att utvecklingen i den kommunala grundskolan och gymnasieskolan går i rätt riktning, trenden är i huvudsak positiv.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.1 Stockholmarna upplever att de erbjuds valfrihet och mångfald

I årets brukarundersökningar visar en jämförelse att föräldrar med barn i fristående förskoleklass och årskurs 2 är mer nöjda än föräldrar med barn i kommunal verksamhet. Elever i årskurs 2 i de kommunala skolorna är överlag markant mer nöjda än sina föräldrar. I årskurs 5 är elever i kommunal skola något mer nöjda än elever i fristående skola, medan förhållandet är det motsatta i årskurs 8. Enkätresultaten för kommunala och fristående gymnasieskolor är generellt sett likartade.

Vid 15 nystartade fristående förskolor har 665 förskoleplatser skapats. Utökningar på 40 olika befintliga förskolor har gett ett tillskott på 224 platser. Inom pedagogisk omsorg/familjedag-

hem har 12 helt nya verksamheter startat och 20 stycken har beviljats utökningar som totalt genererat 144 nya platser.

Under 2013 har 46 tillsynsinspektioner genomförts inom fristående förskola, pedagogisk omsorg och fritidshem.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.4 Stockholms stad är en attraktiv arbetsgivare med spännande och utmanande arbeten

I maj fattade förvaltningsledningen beslut om mål, styrning och uppföljning för strategisk kompetensförsörjning av lärare 2013-2016.

Förvaltningen fortsätter att arbeta med att skapa förutsättningar för att få fler behöriga lärare, bland annat tillförs centrala medel för lärarlyftets kurser i matematik, naturvetenskap/teknik, svenska som andraspråk samt specialpedagogik.

Arbetet med lärares arbetsmiljö fortsätter. Utbildningsnämnden har fattat flera beslut som innebär att vissa arbetsuppgifter tas bort, förenklas eller blir frivilliga för skolorna. Nämnden har också antagit riktlinjer som ett stöd för hur prioritering av lärares arbetsuppgifter ska ske lokalt i dialog mellan chef och medarbetare. En enkät till alla tillsvidareanställda lärare visar ett antal områden där risk finns för att ohälsa kan uppstå. Skolorna ska under hösten lokalt arbeta vidare med dessa frågor och vidta åtgärder.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.1 Budgeten är i balans

Nämnden redovisar i prognosen, efter resultatdispositioner, ett utfall i enlighet med budget. Fler inskrivna barn och elever i verksamheterna jämfört med budget innebär prestationsökningar motsvarande totalt 490,1 mnkr netto.

Läsanvisning

Kommunfullmäktiges inriktningsmål

I tertialrapporter ska kortfattat redovisas hur och i vilken mån nämnden har bidragit till att uppfylla kommunfullmäktiges tre inriktningsmål.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet

Under kommunfullmäktiges mål för respektive verksamhetsområde rapporteras en prognos för helåret genom ”uppfylls inte/uppfylls delvis/uppfylls helt”. Vid annan prognos än ”uppfylls helt” ska orsaken till avvikelserna kommenteras.

Nämnden ska sammanfattningsvis lämna en rapport om hur långt nämnden kommit i sitt bidrag till att respektive mål uppnås. Vid avvikelser ska nämnden rapportera vilka aktiviteter som nämnden vidtar för att uppfylla målen.

Nämndens mål

Nämndmålen konkretiserar fullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdena. I rapporten lämnas prognos för helåret genom ”uppfylls inte/uppfylls delvis/uppfylls helt”. Vid annan prognos än ”uppfylls helt” ska orsaken till avvikelsen kommenteras.

Kommunfullmäktiges och nämndens indikatorer

I tertialrapport 2 redovisas utfall för ett stort antal indikatorer som har rapporteringsperiod efter läsåret. Bedömningarna är ”uppfylls inte/uppfylls delvis/uppfylls helt”.

Prognos för helåret lämnas för övriga indikatorer genom bedömningarna ”uppfylls inte/uppfylls delvis/uppfylls helt”. Vid avvikelse mellan beslutat årsmål och prognos ska indikatorn kommenteras.

Kommunfullmäktiges och nämndens aktiviteter

Aktiviteter beskriver vad nämnden bland annat ska utföra för att nå fullmäktiges mål. Endast avvikelse gällande startdatum, slutdatum och genomförande rapporteras.

Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål

KF:s inriktningsmål:

1. Stockholm är en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök

● Uppfylls helt

Utbildningsnämnden bidrar i hög grad till att uppfylla kommunfullmäktiges inriktningsmål. De fem tillhörande målen för verksamhetsområdet bedöms uppfyllas helt under året, bland annat genom att verksamhet upphandlas i konkurrens, genom insatser för att höja utbildningsnivån bland stadens invånare samt genom att verka för att andelen 20-åringar med slutförd gymnasieutbildning ökar. I separat ärende till utbildningsnämnden finns förvaltningens förslag till miljöhandlingsplanen konkretiseras Stockholms stads miljömål för 2013-2015. Åtaganden och aktiviteter fastställs med utgångspunkt i nämndens mål att aktivt bidra till en hållbar livsmiljö.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.1 Företag väljer att etablera sig i Stockholm framför andra städer i norra Europa

● Uppfylls helt

Arbetet med att förbättra attraktiviteten för yrkesprogrammen fortsätter. Alla skolor med yrkesprogram utgår numera i sin planering från att alla elever önskar gå kurser så att de kan nå högskolebehörighet.

Förvaltningens arbetar för att utveckla nya driftsformer inom fordons- och transportutbildningen och tittar på olika modeller som prövats inom yrkesprogrammen ute i landet. Studiebesök har gjorts på Göteborgsregionens Tekniska Gymnasium (GTG). GTG ägs gemensamt av AB Volvo och Volvo Personvagnar AB tillsammans med Göteborgs Stad i syfte att långsiktigt säkra branschens kompetensförsörjning och ungas etablering på arbetsmarknaden.

Två nya gymnasieskolor har startats, Midsommarkransens gymnasium och Stockholm Science & Innovation School. Båda skolorna har i stort sett fyllda klasser i årskurs 1.

En kartläggning av fördelningen mellan egenregi och entreprenad när det gäller lokalvård och skolmåltider vid de kommunala grund- och gymnasieskolorna har genomförts under våren 2013. Eventuella förslag med anledning av detta lämnas i verksamhetsplan 2014.

Upphandling av ramavtal för skolstöd (skolkuratorer, specialpedagoger, speciallärare samt studie- och yrkesvägledare) pågår och planerad avtalsstart är 2013/2014.

De miljökrav som ställs i förvaltningens arbetsunderlag för upphandling av skolmåltider och lokalvård följer i relevanta delar de krav som ställs i stadens miljöprogram 2012-2015.

Motsvarande gäller för nämndens övriga upphandlingar.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2012	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel upphandlad verksamhet i konkurrens		39,8 %		36 %	36 %	2013

Nämndmål:

1.1.1 Utbildningsnämnden bidrar till att höja utbildningsnivån bland stadens invånare

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Genom att aktivt verka för att en ökad andel elever slutför sin utbildning inom kortast möjliga tid inom grundskola och gymnasieskolans högskoleförberedande- och yrkesprogram med godkända resultat underlättas övergång till arbetsliv och högre yrkes- eller universitetsutbildning.

Nämndmål:

1.1.2 Utbildningsnämnden upphandlar flera delar av verksamheten i konkurrens

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Ökad säkerhet och kunskap i upphandling och avtalsförvaltning av övergripande ramavtal och enheternas egna tecknade avtal.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.2 Invånare i Stockholm är självförsörjande

 Uppfylls helt

För att öka möjligheten för elever att genomföra sina gymnasiestudier och få ett slutbetyg/examen inom 3 år fortsatte våren 2013 försöket med lördagsskola. Thorildsplans gymnasium var även i år värdskola. Av anmälda 450 elever fullföljde 149 elever kurser och 85 godkända betyg/omdömen på kurser sattes.

Den sommarskola som sedan flera år arrangeras på Thorildsplans gymnasium, Blackebergs gymnasium och Ross Tensta gymnasium förväntas ge fler elever möjlighet att få slutbetyg och behörighet till högskola inom tre år. I verksamhetsberättelsen redovisas årets resultat.

Under hösten ska en kartläggning av elever som avbryter sin gymnasieutbildning och/eller inte får slutbetyg genomföras. Kartläggningen ska ligga till grund för åtgärder för att öka andelen 20-åringar som slutför gymnasieutbildning.

Resultat och insatser gymnasieslussen

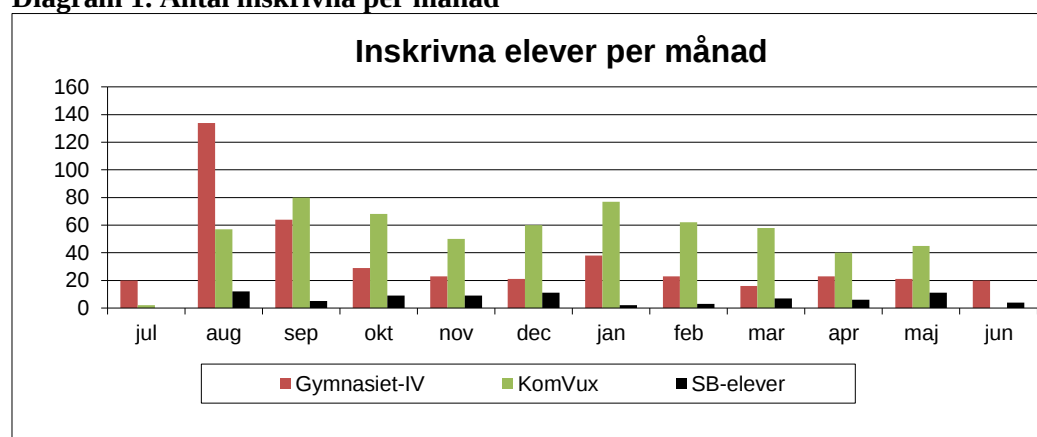
Antalet besök och inskrivningar läsåret 2012/2013 vid gymnasieslussen är ungefär detsamma som föregående läsår.

Tabell 1. Ungdomar vid gymnasieslussen, antal per åtgärd, fördelade per kön (andel av totalt antal åtgärder inom parentes)

Åtgärder/ärenden	Antal pojkar	Antal flickor	Totalt
Ung komvux	290 (25 %)	371 (32 %)	661
Gymnasieskolan (IM)	272 (23 %)	161 (14 %)	433
Särskilda behov (SB)	46 (4 %)	32 (3 %)	78
Totalt			1 172

Samma elev söker komvuxutbildning vid flera tillfällen per läsår. Även elever inom gymnasieskolans introduktionsprogram (IM) och med särskilda behov (SB) återkommer i någon mån. Betydligt fler pojkar än flickor söker en IM-plats medan betydligt fler flickor söker en komvuxplacering.

Diagram 1. Antal inskrivna per månad

Besöksstrycket är som störst vid skolstart då de ungdomar som inte fått en gymnasieplacering bjuds in till gymnasieslussen. För ungdomar med ärende komvux är besöksstrycket fördelat vid de fem antagningsperioderna. De yngsta ungdomarna, födda 1996/1995, är i majoritet vid skolstart och söker ett IM-program. De äldsta, födda 1993/1994, har gjort studieavbrott och kommer utspridda under året och får en slussplats eller studier på komvux.

Informationsansvaret Skollagen 29 kap 9§ - tillsammans når vi fler

I år skickades 4 083 brev ut och svarsfrekvensen blev betydligt högre än året innan. Framförallt svarade vårdnadshavare till ungdomar under 18 år (68 procent jämfört med 34 procent för de äldre ungdomarna).

Arbetet med att informera och nå ungdomarna har förstärkts. Detta har möjliggjorts genom samverkan med arbetsmarknadsförvaltningen som med sin utökade organisation under året haft möjlighet att kontakta ungdomar även i hemmen. Dessutom har gymnasieslussens personal bland annat ringt även på kvällar. Då fler ungdomar har nåtts har behov av fler flexibla platser uppstått. Det resulterade i ”jobbtorgsplatser med studier och praktik i önskat yrkesområde” som påbörjades förra läsåret och som utökats från 12 till 68 ungdomar. Platserna är en samverkan mellan gymnasieslussen, Enskede Gårds gymnasium och arbetsmarknadsförvaltningen.

Individuella program/Slussplatser

Slussplatser med kontinuerlig antagning och beredskap att ge individuell undervisning finns på fyra gymnasieskolor. Under läsåret har 64 elever varit inskrivna med en genomsnittlig inskrivningstid på 18 veckor och en lektionsnärvaro på 73 procent. Totalt sattes 83 betyg, vilket är 23 fler än förra läsåret. Fyra elever erhöll behörighet för högskoleförberedande program, tolv elever blev behöriga till yrkesprogram och sex elever erhöll behörighet för introduktionsprogram med yrkesinriktning. Huvudparten fortsätter nu inom gymnasieskolan. 40 ungdomar fortsätter på nationellt program, 15 på introduktionsprogram och övriga går till komvux, folkhögskola, arbete eller har fortfarande inte bestämt sig.

Ung komvux

Totalt togs 614 besökare emot för konsultation och inskrivning som ung komvuxungdom. I snitt är cirka 125 elever inskrivna per månad. Eleverna läser på heltid, cirka 2 ämnen per period beroende på kursernas längd/poäng. Mest efterfrågas kärnämneskurser som behövs för att komplettera elevernas samlade betygsdokument från gymnasiet. Därefter efterfrågas fysik, kemi och biologi, eftersom det är vanligt att dessa ämnen varit reducerade i det program de följt i gymnasieskolan. Ett fåtal, de med få avklarade kurser från gymnasieskolan, väljer komvux kurspaket med yrkesinriktning.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2012	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
● Andel 23-åringar som är etablerade på arbetsmarknaden eller som studerar				72 %	fastställs 2013	2013
● Antal praktikplatser som kan tillhandahållas för de aspiranter som Jobbtorg	430 st			430 st	1600 st	Tertial 2 2013

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2012	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Stockholm kan matcha						

Nämndmål:

1.2.1 Utbildningsnämnden ska verka för att andelen 20-åringar med slutförd gymnasieutbildning ökar

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Eleverna når i högre utsträckning behörighet till nationella program. För de elever som går introduktionsprogram, bidrar dessa till att färre elever hoppar av sin gymnasieutbildning. Introduktionsprogrammen är effektiva i att föra över elever till nationella program. Eleverna slutför i större utsträckning sin gymnasieutbildning.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 En kartläggning ske av elever som avbryter gymnasieutbildning, som byter utbildning eller skola, samt av elever som inte får slutbetyg. Kartläggningen ska efter analys utgöra underlag för åtgärder.	2013-01-01	2013-12-31	

Nämndmål:

1.2.2 Genom att erbjuda olika utbildnings- och praktikplatser bidrar utbildningsnämnden till att fler personer kan bli anställningsbara

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Förvaltningen tar emot praktikanter från Jobbtorgen och arbetsförmedlingen på alla sina arbetsplatser. Praktikanterna får jobb på arbetsmarknaden.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.3 Stockholms livsmiljö är hållbar

 Uppfylls helt

I separat ärende till utbildningsnämnden finns förvaltningens förslag till miljöhandlingsplan och där konkretiseras Stockholms stads miljömål för 2013-2015. Åtaganden och aktiviteter fastställs med utgångspunkt i nämndens mål att aktivt bidra till en hållbar livsmiljö. Implementering av handlingsplanen är ett viktigt steg mot att samtliga nämndens verksamheter har strategier för energihushållning och hållbar utveckling. Detta vävs även in i

undervisningen på skolorna för att synliggöra betydelsen av det personliga ansvaret för vår gemensamma livsmiljö och hälsa.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2012	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel dubbdäck		0 %		0 %	tas fram av nämnden/styrelsen	2013
 Andel ekologiska livsmedel i stadens egna verksamheter	12,3 %		14 %	15 %	15 %	Tertial 2 2013
Kommentar Enheterna ska sträva efter att öka mängden vegetabiliska livsmedel samt ekologiska livsmedel. Som i ett led i att uppnå målen har ett miljöprojekt inletts med grundskoleavdelningen där 10-15 pilotskolor kommer att ingå. Projektet ska synliggöra matsvinn, bidra till att uppnå de ekologiska målen och öka andelen vegetabiliska livsmedel. Pilotskolorna ska vara goda exempel inom dessa områden.						
 Andel elbilar		8 %		8 %	6 %	2013
 Andel miljöbilar i stadens bilflotta	83 %	83 %	100 %	100 %	100 %	Aug 2013
 Andel miljöbränslen i stadens miljöbilar	63 %	99,4 %	85 %	85 %	tas fram av nämnden/styrelsen	VB 2013
 Elanvändning per kvadratmeter		63 kwh/kvm		38 kwh/kvm	34 kWh	2013
 Mängden matavfall som stadens verksamheter sorterar ut för biologisk behandling				40 %	öka	2013

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Effektivisera energianvändningen i stadens fastigheter och lokaler för skolverksamhet i samarbete med energicentrum	2013-01-01	2013-12-31	

Nämndmål:

1.3.1 Utbildningsnämnden bidrar aktivt till en hållbar livsmiljö

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Skolorna har strategier för energihushållning, kosthållning och hållbar utveckling. Detta vävs även in i undervisningen för att synliggöra betydelsen av det personliga ansvaret för vår gemensamma livsmiljö och hälsa.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förvaltningens miljöhandlingsplan ska implementeras. Förvaltningen ska ge skolorna stöd i arbetet med att öka medvetenheten hos personal och elever om vikten av hållbar utveckling.	2013-01-01	2013-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.6 Stockholmarna är nöjda med kultur- och idrottsmöjligheterna i Stockholm

Uppfylls helt

Utifrån stadens vision 2030, stadens kulturplan "Kultur i ögonhöjd" och uppdrag i stadens budget finns ett strukturerat samarbete mellan kulturförvaltningen, stadsdelsförvaltningarna och utbildningsförvaltningen. Inom staden pågår en revidering av kulturplanen och förslaget är ett program för barn- och ungdomskultur. Beslut om programmet kommer att fattas i kommunfullmäktige under hösten 2013.

Förvaltningen beviljades 10 mnkr för Skapande skola från Kulturrådet 2013. Sammanlagt har 113 skolor beviljats medel för att arbeta med Skapande skola under läsåret 2013/2014.

Utbildningsförvaltningen, stadsdelsförvaltningarna och kulturförvaltningen har fortsatt att samverka kring och utveckla webbplatsen Kulan för att skapa en levande mötesplats för skola och kulturliv.

Som en del av stadens läs- och språksatsning har utbildningsförvaltningen i samarbete med Stockholms stadsbibliotek, Stiftelsen Skansen och ALMA (Litteraturpriset till Astrid Lindgrens minne) anordnat tävlingen En bok i världsklass. Den vänder sig till stadens alla grundskolor, åk F-6, och syftet är att locka till läsning av barnbokslitteratur från olika delar av världen. Läsåret 2012/2013 deltog 207 klasser från 50 kommunala grundskolor från samtliga stadsdelsområden i staden.

Förvaltningen bevakar i varje projekt där idrottssal byggs att lokalerna är placerade så att de kan användas för annan verksamhet än skolan då skolan inte har behov av lokalerna. Det kan handla om såväl läge i huset, avskiljbar del som schemaläggning.

Nämndmål:

1.6.1 Utbildningsnämnden ger eleverna möjlighet att uppleva kultur och delta i idrottslivet

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Genom samverkan med stadsdelsnämnderna, kulturnämnden och det fria kulturlivet fungerar den gemensamma webbplatsen Kulan så att fler barn och unga i skola och förskola tar tillvara möjligheter till kulturupplevelser.

Samverkan mellan skola och idrottsföreningar skapar goda förutsättningar för att fler barn och ungdomar är fysiskt aktiva på fritiden.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.7 Stockholm upplevs som en trygg, säker och ren stad

 Uppfylls helt

Förvaltningens centrala krisledningsorganisation kommer under 2013 att genomföra en större övning. I planeringsarbetet har förvaltningen tagit fram krisplaner - en för varje funktion - och rollkort samt en instruktion för varje funktionsledare som kommer att användas vid kommande övning.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2012	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel genomförda åtgärder inom ramen för RSA		100 %		100 %	100 %	2013

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Genomföra minst en krisledningsövning på ledningsgruppsnivå.	2013-01-01	2013-12-31	

Nämndmål:

1.7.1 Utbildningsnämnden bidrar till en säker och trygg verksamhet

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Organisationen av förebyggande säkerhetsarbete och krishantering är sådan att frågorna kan hanteras så nära berörda som möjligt och att effekterna av inträffade händelser minimeras. Säkerhetsarbetet ingår som en naturlig del av skolans ordinarie verksamhet med ständiga förbättringsåtgärder och syftar till att garantera en säker arbetsmiljö för barn, elever och personal samt till ökad trygghet.

KF:s inriktningsmål:

2. Kvalitet och valfrihet utvecklas och förbättras

● Uppfylls helt

Huvuddelen av utbildningsnämndens mål och indikatorer är anknutna till fullmäktiges mål 2. Kvalitet och valfrihet utvecklas och förbättras. Årsmålen för indikatorer är satta utifrån höga ambitioner och i flertalet fall där de inte uppnås helt skiljer det inte mycket mellan utfall och årsmål.

Samtliga tre resultatmått i den kommunala grundskolans årskurs 9 pekar uppåt jämfört med förra året. Andelen behöriga till nationellt program ökade från 85,9 procent till 88 procent. Andelen som nått målen i samtliga ämnen ökade från 74,6 till 76 procent, och det genomsnittliga meritvärdet i årskurs 9 steg från 221,9 till 223 poäng.

Det är viktigt att inte enbart titta på årets resultat, och förbättringar eller försämringar specifika år, utan att följa resultaten över tid och se till trender på längre sikt. De senaste åren har visat att resultaten fluktuerat upp och ner. Årets förbättrade resultat är koncentrerade till grundskolor med sämst socioekonomiska förutsättningar.

Det utvecklingsarbete som pågår på förvaltnings- och skolnivå verkar ge resultat och förvaltningen avser att hålla i detta arbete. Den övergripande strategin är att fokusera på att utveckla undervisnings- och lärandeprocesser i stadens skolor. Arbetet fortsätter med att utveckla analyserna på alla nivåer och att utifrån dessa utarbeta strategier för högre måluppfyllelse.

Två av tre samlade betygsmått för den kommunala gymnasieskolan finns tillgängliga och de har utvecklats positivt jämfört med 2012. Av de elever som fick ett slutbetyg uppnådde 91 procent grundläggande behörighet till högskola, en förbättring om cirka två procentenheter. Genomsnittlig betygspoäng ökade från 15,1 till 15,2 poäng. Knappt 650 elever (14 procent) från avgångsklasserna nådde dock inte upp till kraven för ett fullständigt slutbetyg. Utbildningsförvaltningen avser att utveckla analyser och resultatdialoger för att se varför eleverna saknade slutbetyg. Slutsatserna ska leda till åtgärder och förbättrade resultat.

Utfallen visar stora variationer mellan skolorna, såväl när det gäller grundskola som gymnasieskola. Den totala spridningen i resultaten mellan grundskolor har dock minskat 2013 jämfört med 2012. Förvaltningen kommer i samband med verksamhetsberättelsen att presentera fördjupade analyser av flera områden relaterade till skolornas resultat.

Resultaten i brukarundersökningarna bekräftar att utvecklingen i den kommunala grundskolan och gymnasieskolan går i rätt riktning, trenden är i huvudsak positiv.

I årets brukarundersökningar visar en jämförelse att föräldrar med barn i fristående förskoleklass och årskurs 2 är mer nöjda än föräldrar med barn i kommunal verksamhet.

Elever i årskurs 2 i de kommunala skolorna är överlag markant mer nöjda än sina föräldrar. I årskurs 5 är elever i kommunal skola något mer nöjda än elever i fristående skola, förhållandet är det motsatta i årskurs 8. Enkätresultaten för kommunala och fristående gymnasieskolor är likartade.

Under året har 183 nya ärenden om godkännande av fristående förskola och pedagogisk omsorg kommit in. Vid 15 stycken nystartade förskolor, fördelade på 9 stadsdelsnämndsområden, genererades 665 nytillkomna förskoleplatser. Utökningar på 40 olika befintliga förskolor har gett ett tillskott på 224 platser. Inom pedagogisk omsorg/familjedaghem har 12 helt nya verksamheter startat och 20 stycken har beviljats utökningar som totalt genererat 144 nya platser. 22 stycken har erhållit reviderade godkännanden utifrån nu gällande riktlinjer.

Under 2013 har 46 tillsynsinspektioner genomförts inom fristående förskola, pedagogisk omsorg och fritidshem och utifrån dessa har förvaltningen utdelat 91 förelägganden och 63 anmärkningar. Förvaltningen har genomfört 81 uppföljningar av tidigare fattade tillsynsbeslut.

I maj fattade förvaltningsledningen beslut om mål, styrning och uppföljning för strategisk kompetensförsörjning av lärare 2013-2016. Målgruppsanpassade insatser ska tas fram för att genomföras gemensamt av grundskoleavdelningen, gymnasieavdelningen och personalavdelningen. Grundskole- och gymnasiechefer är nyckelpersoner i det interna förankringsarbetet.

Förvaltningen fortsätter att arbeta med att skapa förutsättningar för att få fler behöriga lärare, bland annat tillförs centrala medel för lärarlyftets kurser i matematik, naturvetenskap/teknik, svenska som andraspråk samt specialpedagogik. Under vårterminen har 114 lärare utnyttjat möjligheten att läsa inom lärarlyftet.

I arbetet med att se över lärares arbetsmiljö startade i januari ett partsgemensamt arbete för att ta fram åtgärder. I februari 2013 fick utbildningsnämnden ett föreläggande från Arbetsmiljöverket rörande lärares arbetsbelastning där kravpunkter formulerades.

Förvaltningen och skyddsombud från lärarorganisationer och Sveriges Skolledarförbund har skapat en arbetsgrupp för att ta fram underlag för åtgärder. Utbildningsnämnden har fattat flera beslut som innebär att vissa arbetsuppgifter tas bort, förenklas eller blir frivilliga för skolorna. Nämnden har också antagit riktlinjer som ett stöd för hur prioritering av lärares arbetsuppgifter ska ske lokalt i dialog mellan chef och medarbetare. En enkät till alla tillsvidareanställda lärare har genomförts. Den visar ett antal områden där risk finns för att ohälsa kan uppstå. Skolorna ska under hösten lokalt arbeta vidare med dessa frågor och vidta åtgärder. Arbetet med lärares arbetsmiljö fortsätter.

Sjukfrånvaron uppgår till 4,6 procent till och med juli månad. Den långa sjukfrånvaron >365 dagar har halverats jämfört med 2012. Korttidsfrånvaron är oförändrad medan den

medellånga, 15-365 dagars frånvaro, visar en ökning. Förvaltningen behöver analysera denna förändring och undersöka om förslag på nya insatser behöver tas fram.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.1 Stockholmarna upplever att de erbjuds valfrihet och mångfald

 Uppfylls helt

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2012	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel brukare som upplever att de har valmöjlighet inom skola	81 %	82 %		85 %	85 %	2013
Kommentar Utfallet grundas på vad vårdnadshavare till elever i grundskolans årskurs 2 svarat i brukarundersökningen.						

Nämndmål:

2.1.1 Utbildningsnämnden ger goda förutsättningar för vårdnadshavares och elevers val av förskola och skola

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Stockholmarna ges via Jämför service en korrekt, kvalitetssäkrad och värdeneutral information om samtliga förskolor och skolor. De jämförelser som görs är relevanta, rättvisande och tar hänsyn till verksamheternas olika förutsättningar.

För att förenkla för vårdnadshavare, elever och skolor är e-tjänsten för skolval utbyggd till att omfatta alla skolval. Så många fristående förskolor och skolor som möjligt deltar i förskolekön och skolvalet.

Utifrån information och vägledning av hög kvalitet kommer flertalet barn och elever in på sitt förstahandsval (gäller alla val: förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola). Detta resulterar i färre skolbyten, färre programbyten och färre avhopp från gymnasieskolan.

Gemensam ingång för ansökan om plats i förskola med mera

Utifrån kommunfullmäktiges beslut i april 2013 om gemensam ingång för ansökan om förskoleplats kommer förvaltningen att starta ett införandeprojekt. Projektet ska skapa en organisation och en plan för genomförandet som omfattar kommunikationen med vårdnadshavarna, kommunikation med fristående anordnare och stadsdelsförvaltningar och utveckling av e-tjänsten och anordnarwebben.

Både kommunala och fristående förskolor kommer att vara sökbara i samma system för föräldrar som söker förskoleplats i staden. Förväntat resultat är att föräldrar i staden ges en

bättre överblick över valmöjligheterna och kösituationen samt att planeringsförutsättningarna förbättras. Förvaltningen bedömer att en gemensam ingång för ansökan bör kunna vara införd under hösten 2014.

Utredning om central avgiftshantering, förskola

I kommunfullmäktiges budget för 2013 fick utbildningsnämnden i uppdrag att i samråd med kommunstyrelsen utreda hur en central avgiftshantering för förskola och fritidshem skulle kunna organiseras. Utredningen överlämnades till stadsledningskontoret i början av juni.

Utredningen bedömer att ett eventuellt införande skulle ta minst ett år från beslut till en fullt ut genomförd organisation. En ny avgiftshanterande enhet skulle medföra större likvärdighet och enkelhet för vårdnadshavare då det är lättare att säkerställa att alla behandlas lika. De pedagogiska verksamheterna skulle avlastas från administrativt arbete och den totala administrationen i staden skulle också minska.

Utredningen har i samråd med stadens jurister kommit fram till att det inte är förenligt med vare sig kommunallagen eller skollagen att villkora ett godkännande för fristående anordnare mot att hemkommunen sköter avgiftshanteringen. Avtal kan däremot slutas med varje enskild huvudman. För att få med de fristående verksamheterna i en gemensam avgiftshantering är det viktigt att visa på effektivitetsvinsterna och att kostnaderna för deras administration kommer att bli lägre än vad de är idag.

Uppgifter om fritidsklubbar på Jämför service

På stadens egen Jämför service fortgår arbetet med att kvalitetssäkra uppgifter och åstadkomma förbättringar. Arbetet med att lägga ut uppgifter om fritidsklubbar på Jämför service är genomfört och det är möjligt att få information om fritidsklubbarna samt att hitta var de finns.

Slutlig antagning till gymnasieskolan och gymnasiesärskolan

I slutet av *augusti* 2013 har 8 653 personer folkbokförda i Stockholms stad sökt till gymnasieskolan. Det är en minskning med 222 jämfört med samma tidpunkt 2012.

Antalet sökande från Stockholm som vid skolstart inte var behöriga till det nationella program de sökt i första hand var cirka 680, vilket är oförändrat jämfört med 2012.

Tabell 2. Fördelning av sökande (oavsett behörighet och oavsett sökt program) folkbokförda i Stockholms stad vid *förstahandsvalen i juni* respektive år

	2011	2012	2013
Kommunal skola i Stockholms stad	4 374 (50 %)	4 243 (49 %)	4 026 (48 %)
Annan kommun	1 140 (13 %)	1 312 (15 %)	1 366 (16 %)
Fristående gymnasieskola	3 301 (37 %)	3 111 (36 %)	3 054 (36 %)
Totalt antal förstahandssökande	8 815	8 666	8 446

Andelen stockholmare som i första hand sökte till stadens egna skolor minskade något jämfört med 2012 medan andelen stockholmare som sökte annan kommun och andelen som sökte fristående skola ökade.

Tabell 3. Fördelning av sökande (oavsett behörighet och oavsett sökt program) folkbokförda i Stockholms stad vid det slutliga antagningsresultatet i juni:

	2011	2012	2013
Kommunal skola i Stockholms stad	4 015 (48 %)	4 085 (50 %)	3 515 (46 %)
Annan kommun	913 (11 %)	1 122 (14 %)	1 164 (15 %)
Fristående gymnasieskola	3 299 (41 %)	3 001 (36 %)	2 990 (39 %)
Totalt antal antagna	8 227	8 208	7 669

Det totala antalet stockholmare som antogs har minskat med 539 jämfört med 2012. Andelen som antog i den egna kommunen minskade (från cirka 50 procent till cirka 46 procent) medan andelen som antogs i annan kommun och till fristående skola ökade.

Hos de sökande från Stockholms stad har andelen sökande till högskoleförberedande program ökat något jämfört med förra året. Av de sökande från Stockholms stad som sökt ett nationellt program i första hand har 81,2 procent (en ökning från 80,6 procent år 2012) sökt ett högskoleförberedande program (inklusive International Baccalaureate) medan 18,8 procent valt ett yrkesprogram. I hela länet, inklusive Stockholms stad, valde 76 procent ett högskoleförberedande program i första hand, en ökning från 75 procent år 2012.

Vid den slutliga antagningen i juni (samtliga program) var cirka 5 125 elever antagna till någon av stadens skolor, en minskning med cirka 340 elever jämfört med samma tid 2012.

Av de antagna till nationella program vid stadens skolor var 72 procent antagna på sitt förstahandsval, en ökning med 7 procent jämfört med 2012. Av de antagna till nationella program vid stadens skolor kom 1 600 från någon annan kommun, vilket är oförändrat jämfört med förra året.

Av samtliga stockholmare som antogs slutligt på nationella program (oavsett huvudman) blev ca 70 procent antagna på sitt förstahandsval (såväl program och inriktning som skola), vilket är en ökning med cirka 2 procentenheter jämfört med 2012.

Andelen av de slutligt antagna eleverna till de nationella programmen i Stockholms stad som är folkbokförda i en annan kommun ökar kontinuerligt och uppgår 2013 till 37 procent, vilket kan jämföras med 35 och 33 procent de två närmast tidigare åren.

Antalet lediga platser på nationella program i Stockholms stads kommunala skolor var efter den slutliga antagningen cirka 265 (2012 var det cirka 500 lediga platser). Antalet tillgängliga platser på dessa program har samtidigt minskat från cirka 5 100 till cirka 4 600.

På introduktionsprogrammen (IM) vid stadens skolor fanns totalt 1 542 platser i årskurs 1, varav 753 inom språkintröduktion. Det är en minskning med cirka 200 platser totalt. Av de knappt 800 elever som antogs till IM vid stadens skolor i juni kom 34 från annan kommun (stockholmare prioriteras vid antagningen till alla stadens IM). 35 sökande från Stockholms stad antogs till IM i någon annan kommun (oförändrat jämfört med 2012) medan 232 antogs vid fristående skola (något fler än 2012).

Antalet elever som antagits till *gymnasiesärskolan* i Stockholms stad har minskat jämfört med 2012. I år har 72 elever antagits varav 61 på sitt förstahandsval, att jämföra med 97 (varav 50 på sitt förstahandsval) antagna förra året. Av årets antagna har 51 antagits till de nationella programmen och 21 till det individuella programmet. 18 av de antagna kommer från någon annan kommun. Av de sökande från Stockholms stad har 8 antagits i någon annan kommuns gymnasiesärskola medan 35 antagits vid en fristående skola. 2012 var motsvarande siffror 12 respektive 38.

Nämndmål:

2.1.2 Utbildningsnämnden verkar för att alla barn och elever erbjuds verksamheter av god kvalitet oavsett anordnare

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Stockholms barn får en förskoleverksamhet av god kvalitet i enlighet med nationella och kommunala styrdokument. Stockholms elever får sin skolgång i en verksamhet av god kvalitet som utvecklas mot en allt högre måluppfyllelse och som genomförs i enlighet med tillämpliga styrdokument.

Kommunikation med de fristående verksamheterna

Arbetet med att utveckla kommunikation och samverkan med fristående verksamheter har genomförts under vårterminen, bland annat genom insynsbesök på fristående skolor. Arton skolor har fått besök, företrädesvis i områden med behov av utökad elevkapacitet. Samtliga besökta skolor i dessa områden har ambitionen att utöka sitt elevantal men beskriver svårigheter med att finna lämpliga lokaler.

Öka andelen förskollärare

Utbildningsnämnden har av kommunfullmäktige fått i uppdrag att tillsammans med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna se över och utveckla stadsgemensamma principer och metoder för rekrytering, kompetensutveckling och karriärvägar för förskolans personal.

Utifrån detta har förvaltningen inlett ett samarbete med stadsledningskontoret för att kartlägga hur nyanställda förskollärare uppfattar stadens rekryteringsarbete och introduktion. Resultatet från undersökningen kommer att vara klart i september och då kommer en workshop att genomföras tillsammans med stadsdelsförvaltningarna för att ta fram gemensamma strategier för att öka andelen förskollärare.

Utbildningsförvaltningen har under våren, tillsammans med stadsdelsförvaltningarna, utvecklat ett kompetensförsörjningsverktyg motsvarande det som finns inom grund- och gymnasieskolan. Syftet med verktyget är att dokumentera medarbetarnas kompetens inför kravet på legitimation för förskollärare. Verktyget kommer att ge stadsdelsförvaltningarna och staden centralt ett bättre underlag för kompetensförsörjningsinsatser för att öka andelen legitimerade förskollärare.

Utbildningsnämnden ansvarar för de stadsövergripande kompetensutvecklingsinsatserna för förskolan, bland annat vidareutbildning av barnskötare till förskollärare. Kommunfullmäktige har tillskjutit medel för att utvidga denna satsning under 2013. Utifrån den information förvaltningen fått från Stockholms universitet är det troligt att den erfarenhetsbaserade utbildningen av barnskötare till förskollärare startar under vårterminen 2014, efter ett uppehåll under 2013. Då kommer även möjligheterna till kompletteringar för lärare som är anställda inom förskolan att utökas så att de ges möjlighet att erhålla en legitimation som förskollärare. En del av de resurser som avsatts för detta inte kommer att användas under 2013.

Utveckling av kvalitetsarbetet på förskolor

Förvaltningen har under våren genomfört omfattande utbildningsinsatser kring den så kallade kvalitetsindikatorn för fristående och kommunala förskolor. Syftet är att ge verksamheterna stöd för att utveckla det systematiska kvalitetsarbetet och därigenom höja måluppfyllelsen i det pedagogiska arbetet. Totalt har cirka 1 000 personer deltagit i dessa insatser.

Informationsmöten riktade till fristående huvudmän har genomförts kring deras ansvar utifrån skollag, läroplan och allmänna råd, med totalt cirka 250 personer deltagare.

Utbildningsförvaltningen har sammanställt en kvalitetsredovisning med stadsgemensamma utvecklingsområden för förskolan, utifrån stadsdelsnämndernas kvalitetsredovisningar för 2012. Anvisningar för den stadsövergripande kvalitetsredovisningen inom förskolan för 2013 har arbetats fram i samarbete med stadsledningskontoret och stadsdelsförvaltningarna.

Finska som minoritetsspråk inom förskolan

Inom arbetet med de fem erkända minoritetsgrupperna och minoritetsspråken i Sverige ingår Stockholms stad i ett förvaltningsområde för det finska språket. Rättigheterna innebär bland annat att staden ska erbjuda förskola helt eller delvis på finska för de föräldrar som önskar det för sina barn. Utbildningsförvaltningen samarbetar med stadsdelsförvaltningarna och arbetsmarknadsförvaltningen kring information, kartläggning och samordning.

För att kartlägga behovet av förskoleverksamhet på finska arbetar utbildningsförvaltningen för att utveckla e-tjänsten så att föräldrar ska kunna anmäla intresse av verksamhet på finska då de ansöker om förskoleplats. Förvaltningen kommer också att genomföra utbildningsinsatser för finstalande personal inom de kommunala och fristående förskolorna.

Övergången mellan förskola och skola

Förvaltningen har arbetat om delar av riktlinjerna för övergången mellan förskola och skola, bland annat för att inte göra dokumentationskraven alltför omfattande. Efter beslut i kommunfullmäktige om riktlinjerna kommer informationsinsatser att genomföras.

Godkännandeprocessen för fristående förskola och pedagogisk omsorg

Hittills under året har 183 nya ärenden kommit in för utredning/handläggning. Antalet nystartade förskolor uppgick till 15 stycken fördelade på 9 stadsdelsnämndsområden och genererade 665 nytillkomna förskoleplatser. Av dessa nya förskolor startades 73 procent av redan befintliga huvudmän och 27 procent av nya huvudmän.

Tillfälliga och/eller permanenta utökningar på redan befintliga förskolor har gett ett tillskott på 224 platser på 40 olika förskolor.

Inom pedagogisk omsorg/familjedaghem har 12 helt nya verksamheter startat och 20 stycken har beviljats tillfälliga utökningar som totalt genererat 144 nya platser i huvudsak i Väster- och Söderort. 22 stycken har erhållit reviderade godkännanden utifrån nu gällande riktlinjer.

Under året har 7 förskolor och 9 familjedaghem avslutats.

Avslag på ansökningar har beslutats om 1 förskola (2 gånger) och 2 pedagogisk omsorgsenheter.

För att säkra att ansökningsprocessen har former för bedömning av huvudmannens förutsättningar att bedriva förskoleverksamhet, används de nivåer som uttrycks i stadens kvalitetsindikator som utgångspunkt. Bedömningen görs för att försäkra att den sökande ska ha förutsättningar att minst erbjuda den lägsta acceptabla nivån och i längden den nivå som skollagen och läroplanen förutsätter för likvärdig utbildning och omsorg för alla barn i staden. Bedömning av ansökan görs i flera steg där pedagogisk bedömning, intervju/samtal, lokalgranskning och referenstagning ingår.

Samtliga blanketter för ansökan av olika verksamheter har reviderats för att underlätta för de sökande, utveckla och förbättra handläggningen samt vara till nytta för kommande tillsynsinspektion.

Flera ärenden har gått till Förvaltningsrätten på grund av överklaganden av utbildningsförvaltningens beslut. Det gäller avslag på ansökan om godkännande och rätt till bidrag, återkallande av godkännande och rätt till bidrag samt godkännande av begränsat platsantal. Inget av dessa överklaganden har ännu avgjorts i domstol.

Tillsynsinspektion

Utbildningsförvaltningens inspektörer har hittills genomfört tillsynsinspektioner av 32 fristående förskolor, 4 pedagogisk omsorg och 10 fristående fritidshem.

Utbildningsnämnden, eller tjänsteman efter beslut om vidaredelegation, har fattat tillsynsbeslut i 36 tillsynsärenden och utifrån dessa utdelat 91 förelägganden och 63 anmärkningar. Nämnden har i augusti beslutat att i två tillsynsärenden förena förelägganden med viten.

Tabell 4. Antal tillsynsbeslut

Verksamhetstyp	Fristående förskola	Enskild pedagogisk omsorg + Fritidshem	Totalt (st)
Förelägganden	73	18	91
Anmärkningar	53	10	63
Vitesförelägganden	2	-	2
Verksamhetsförbud	1	-	1

Utbildningsnämnden har i ett fall under 2013 beslutat om tillfälligt verksamhetsförbud för en förskola. Verksamheten uppvisade allvarliga brister vid de tillsynsinspektioner som genomfördes samt genom de utredningar som förvaltningen genomförde till följd av inkomna anmälningar. Arbetsprocessen skedde i nära samarbete med berörd stadsdelsförvaltning. Huvudmannen har därefter avslutat sin verksamhet.

Förskola - de mest frekventa föreläggandena (innebär allvarlig brist)

- Man har i verksamheten utformat ledningssystem som inte harmonierar med lagstiftningen, exempelvis att förskolechefens uppdrag och befogenheter inte på ett tillfredställande sätt upprätthålls. Vanligt är även att det saknas adekvat dokumentation kring ledningsstrukturen samt hur man på delegation överlåter uppgifter på andra arbetstagare i verksamheten vilka enligt lag sorteras under förskolechefens uppdrag. (19 beslutspunkter – 26 procent)
- Låg andel examinerade förskollärare i verksamheten (12 beslutspunkter – 16 procent).
- Registerkontroller har inte utförts korrekt (9 beslutspunkter – 12 procent).

Förskola - de mest frekventa anmärkningarna (innebär mindre allvarlig brist)

- Saknar ett adekvat systematiskt kvalitetsarbete. (19 beslutspunkter – 36 procent)
- Brister inom barnsäkerhetsarbete, exempelvis genom avsaknad av adekvata barnsäkerhetsdokument som en årligt uppdaterad barnsäkerhetsrond. (9 beslutspunkter – 17 procent)
- Brister i arbetet med barnens modersmålsutveckling. Det handlar ofta om bristande arbetssätt eller avsaknad av en modersmålsplan, vilket krävs enligt stadens riktlinjer. (7 beslutspunkter – 13 procent)

De mest frekventa föreläggandena som avser fristående fritidshem och enskild pedagogisk omsorg gäller otillåtna avgifter, brister i registerkontroll samt att andelen examinerad personal i fritidshemsverksamheten är låg. De mest frekventa anmärkningar gäller att det saknas ordningsregler på fritidshemmet, det saknas adekvata forum för samverkan med

vårdnadshavare och elever samt att verksamhetens elevsäkerhetsarbete uppvisar brister – vanligen genom avsaknad av dokumenterade styrdokument.

Uppföljningar av fattade tillsynsbeslut

Tillsynsbeslut som fattats utifrån skollagens 26 kapitel följs upp, i regel genom studier av de dokument som huvudmannen enligt tidigare beslut lämnat in. I tillsynsärenden där huvudmän ådragit sig många förelägganden eller anmärkningar genomförs även uppföljande inspektioner och intervjuer av huvudmän och förskolechefer.

En uppföljning resulterar alltid i ett beslut i enlighet med 26 kapitlet i skollagen. Inget ärende avskrivs innan samtliga identifierade bristpunkter avhjälpas till sin helhet.

Tabell 5. Uppföljningsstatistik

Uppföljningsstatistik för förskolor	Antal ärenden	Uppföljning (2)
1. Alla tidigare bristpunkter är avhjälpas - ärendet avskrivs	18	10
2. Vissa bristpunkter kvarstår - dock inte på föreläggandenivå	13	
3. Bristpunkter kvarstår på föreläggandenivå	35	
Uppföljningsstatistik enskild pedagogisk omsorg	Antal ärenden	Uppföljning (2)
1. Alla tidigare bristpunkter avskrivs	2	
2. Vissa bristpunkter kvarstår - dock inte på föreläggandenivå	0	
3. Bristpunkter kvarstår på föreläggandenivå	1	

Utbildningsförvaltningen har under 2013 genomfört 81 uppföljningar av tidigare fattade tillsynsbeslut. Som framgår under statistiken för fristående förskolor har utbildningsförvaltningen tvingats att genomföra en andra omgång uppföljning. Två av uppföljningarna har lett till de vitesförelägganden som utbildningsnämnden beslutat om i augusti. Även i det ärende som resulterade i ett verksamhetsförbud genomfördes en uppföljning som visade att huvudmannen underlåtit att avhjälpa identifierade brister.

Uppföljningen av fristående fritidshem har i ett fall resulterat i att alla tidigare bristpunkter avskrivits. I ett fall kvarstod vissa bristpunkter, dock inte på föreläggandenivå.

Anmälningar mot fristående förskolor, enskild pedagogisk omsorg och fristående friliggande fritidshem

Som en del i tillsynsarbetet kommer anmälningar¹ in mot fristående förskolor, enskild pedagogisk omsorg och fristående friliggande fritidshem. En anmälning används som en indikator i förvaltningens risk- och väsentlighetsanalys kring vilka enheter som ska prioriteras bland tillsynsinspektionerna. En anmälning kan även leda till att en utredning påbörjas som i

¹ Anmälningar har tidigare kallats synpunkter och klagomål. Genom förändringen poängteras i detta fall att det som kommer in och därefter granskas ska gälla arbete med regelöverträdelser i förhållande till gällande bestämmelser.

vissa fall också kan komplettera en pågående tillsynsinspektion. Vissa anmälningar utreds inte, exempelvis på grund av att anmälan gäller områden som inte faller under tillsynens uppdrag.

Hittills i år har förvaltningen tagit emot 81 anmälningar, jämfört med 76 stycken vid motsvarande tidpunkt förra året. Av anmälningarna har sex gällt pedagogisk omsorg fördelade på fyra enheter, en anmälan gäller fristående friliggande fritidshem och övriga gäller förskolor.

Tillsynsinspektioner har genomförts vid 21 förskoleenheter som förvaltningen tagit emot anmälningar emot. Vidare har anmälningarna lett till 41 tillsynsutredningar där förvaltningen lämnat påpekanden samtidigt som ärendena avskrivits.

Utifrån de inkomna anmälningarna har 12 tillsynsbeslut fattats. Besluten har lett till fem förelägganden, en anmälning och sju avstående från ingripande.

Tabell 6. Antal tillsynsbeslut efter anmälningar

Verksamhetstyp	Fristående förskola	Enskild pedagogisk omsorg + Fritidshem	Totalt (st)
Förelägganden	5	0	5
Anmärkningar	1	0	1
Avstående från ingripande	7	-	7

Extern utvärdering av grundskola och gymnasieskola

Under andra kvartalet 2013 har utvärderingsuppdrag med ett tydligt formativt anslag genomförts både på kommunala och fristående gymnasieskolor. I huvudsak har dessa uppdrag skett som en uppföljning av Skolinspektionens besök 2012.

En ny metod för extern utvärdering av gymnasieskolan håller på att utvecklas.

Utvärderingarna kommer att genomföras utifrån särskilda kvalitetskriterier baserade på läroplanens övergripande mål och riktlinjer och på utbildningsnämndens egna mål.

Kvalitetskriterierna har under våren utarbetats och kommer att ligga till grund för höstens externa utvärderingar på gymnasieskolor i Stockholms stad.

Utvärderarna deltar i arbetet med att stödja verksamhetsutvecklingen i de kommunala grundskolor som benämns fokusskolor. Förvaltningens analytiker arbetar med att utveckla ett analysstöd riktat mot skolledning, vilket till en början är inriktat mot fokusskolorna.

Brukarundersökningen

Under våren 2013 har stadsledningskontoret i samarbete med utbildningsförvaltningen genomfört brukarundersökningar inom förskola, grundskola och gymnasieskola, oavsett huvudman. För gymnasieskolan har en länsgemensam brukarundersökning genomförts, i samarbete mellan KSL, stadsledningskontoret och utbildningsförvaltningen. Alla föräldrar med barn inskrivna i förskola och pedagogisk omsorg har fått besvara en brukarenkät. Inom

grundskolan riktades enkäten till föräldrar i förskoleklass, årskurs 2 och fritidshem. Eleverna i grundskolans årskurser 2, 5 och 8, grundsärskolan och årskurs 2 i gymnasieskolan besvarade en webbenkät i skolan. Varje enhet har under vårterminen fått sitt utfall som underlag för analys till sin kvalitetsredovisning.

Till skillnad mot föregående år har flera olika leverantörer varit involverade i undersökningen. Samordningen har fungerat sämre när det gäller redovisning av resultaten på stockholm.se. Utbildningsförvaltningen och stadsledningskontoret kommer gemensamt att gå igenom och se vad som kan förbättras till kommande år.

Grundskola - Jämförelse brukarundersökningresultat utifrån regiform

När svaren jämförs mellan kommunala och fristående skolor, går det att se att föräldrar till elever i fristående skolor i förskoleklass och årskurs 2 genomgående är mer nöjda än föräldrar till elever i kommunala skolor. I årskurs 2 har både föräldrar och elever besvarat enkäten, och jämför man elevernas svar mellan regiformerna, finns det överlag inga större skillnader i nöjdhet. De enda små skillnaderna är att elever i fristående skolor upplever sig ha blivit retade av andra elever i mindre utsträckning än elever i kommunala skolor, och att elever i kommunala skolor i något högre utsträckning uppger att de använder digitala verktyg/hjälpmiddel i skolarbetet.

Eftersom det finns både elevsvar och föräldrasvar i årskurs 2, finns det intressanta jämförelser att göra. Elever i de kommunala skolorna är överlag markant mer nöjda än sina föräldrar. Vad gäller de fristående skolorna, är eleverna också överlag nöjdare än sina föräldrar, men det finns också frågor där föräldrarna är lika nöjda, eller till och med nöjdare än eleverna. Skillnaderna mellan elevsvaren i de båda regiformerna är små, så skillnaderna mellan elev- och föräldrasvar tycks förklaras av att föräldrar till elever i fristående skolor är avsevärt mycket nöjdare än föräldrar till elever i de kommunala skolorna. Vad detta beror på går inte att utläsa ur enkätsvaren, men en tänkbar förklaring är att föräldrar till elever i fristående skolor har gjort (och också känner att de har gjort) ett aktivt val av skola, där de valt en skola som de på förhand är positivt inställda till och som kanske har särskild inriktning som föräldrarna uppskattar, vilket medför en ökad sannolikhet att de är nöjda. Det är också välbelagt inom forskningen att det finns en så kallad "voice-effekt", vilket innebär att det faktum att individer själva gjort ett val och haft inflytande, i sig gör dessa individer nöjdare (och ger mer legitimitet till företeelsen de fått välja/påverka)².

I årskurs 5 är eleverna i de kommunala skolorna något mer nöjda än elever i de fristående, medan förhållandena är de motsatta i årskurs 8. I årets undersökning finns det inga större skillnader i svarsfrekvenser mellan kommunala och fristående skolor (utom vad gäller elever i

² Exempelvis Lind, E.A. and T.R. Tyler (1988), *The Social Psychology of Procedural Justice*, New York: Plenum, Tyler, T.R. (2006), 'Psychological perspectives on legitimacy and legitimation', *Annual Review of Psychology* 57: 375–400 och Tyler, T.R. (1990), *Why People Obey the Law: Procedural Justice, Legitimacy and Compliance*.

årskurs 2 där den är avsevärt högre i de kommunala skolorna), och framför allt har det att göra med att svarsfrekvensen ökat markant hos de fristående skolorna i årskurserna 5 och 8.

Gymnasieskola - starka och svaga områden

Brükarenkäten är indelad i fem frågeområden; Trygghet och trivsel, Lärande, Inflytande, Utbildningsval och framtida yrkesliv och Helhetsomdömen. Svarsmönstret mellan enkätens olika delar är likartat med tidigare undersökningar - det är samma relativa styrkor och svagheter i elevernas svarsbilder. De mest positiva svaren får påstående som fångar trygghet och trivsel samt helhetsomdömen om eleverna är beredda att rekommendera sin skola och utbildning. Påstående som berör elevernas möjligheter till inflytande i undervisningen och skolornas sätt att få eleverna att komma i kontakt med omvärldsfrågor får mindre positiva svar. Inom frågeområdet om elevernas syn på undervisningen är resultatbilden mer varierad.

Jämfört med föregående år

Generellt sett har enkätresultaten förbättrats jämfört med 2012. Av 21 påstående visar 19 förbättrade resultat och det relativt kraftfullt i flertalet fall. Totalt ökade 13 påståenden sina positiva svarsandelar med mer än två procentenheter. Detta bedöms ligga utanför felmarginalen. Det finns flera exempel med förbättringar på fem till sex procentenheter, som elevernas uppfattning om arbetsron på lektionerna, möjligheten att påverka hur de arbetar under lektionerna och informationen om arbete och studier efter gymnasiet. Detta är extra glädjande då två av dessa perspektiv har varit i fokus under senare år.

En positiv bidragande orsak till resultatförbättringen kan vara skolornas arbete med formativ bedömning, med tydligare återkoppling till eleverna om deras studieresultat. Utbildningsförvaltningen återkommer med mer analys i verksamhetsberättelsen.

Under senare delen av hösten 2013 kommer olika resultatdialoger att genomföras och i dessa kommer enkätresultaten att tas upp. Trots generella förbättringar är det i synnerhet ett påstående där resultatet har gått i motsatt riktning. 62 procent av eleverna besvarade frågan om skolornas arbete mot mobbning positivt. Motsvarande resultat i fjol var 72 procent. En negativ förskjutning av elevernas svar där förvaltningen har all anledning att följa upp resultatet i dialog med skolorna för analys och åtgärder.

Jämförelser med fristående skolor

Generellt sett är det likartade enkätresultat för stadens kommunala och fristående gymnasieskolor. Skillnaderna i andelen positiva svar per påstående är i många fall relativt små. Av enkätens 21 påstående är det tio stycken där de kommunala skolorna får något fler positiva svar än de fristående. De fristående skolorna får en positivare svarsbild än de kommunala för sju påståenden. På de påståenden där de fristående skolorna har mer positiva svar skiljer det mellan tre till fem procentenheter till de kommunala skolornas resultat. Motsvarande marginal för de kommunala skolorna är med något undantag en procentenhet.

När det gäller lärande och undervisning har de fristående gymnasieskolorna allmänt sett ett något positivare resultat än de kommunala. De fristående får också mer positiva svar kring

skolornas mobbningsarbete och hur de arbetar med att komma i kontakt med näringslivet. De kommunala skolorna får mer positiv återkoppling från eleverna kring elevernas delaktighet och inflytande i undervisningen och helhetsomdömen, där de kommunala eleverna i större omfattning är beredda på att rekommendera sin skola och utbildning till andra elever.

Genusperspektiv

Det går inte att läsa ut det sammanlagda resultatet för flickor och pojkar i stadens kommunala gymnasieskolor eftersom redovisningen innehåller både de kommunala och de fristående skolorna. Med ett antagande om att svarsbeteende mellan pojkar och flickor inte nämnvärt skiljer sig åt mellan fristående och kommunala skolor kan några slutsatser diskuteras. Det finns ett övergripande gemensamt svarsmönster mellan pojkar och flickor. Samma relativa styrkor och svagheter per frågeområde uppvisas som för resultatet totalt sett. I allmän mening kan sägas att pojkar generellt sett är något mer positiva. I elva av enkätens 21 påståenden är pojkarna mer positiva. Flickorna är mer positiva kring nio påståenden. Elevernas upplevelse av trygghet är helt lika, 91 procent av såväl pojkar som flickor besvarade påståendet positivt.

Jämfört med 2012

I det som ovan har beskrivits som en resultatförbättring mellan 2013 och 2012 finns inga direkta könsskillnader i resultaten. Tre undantag uppvisas där pojkarnas resultat förbättrades mer än motsvarande resultat för flickor. Det gäller upplevelsen av hur man uppfattar att lärarna samarbetar kring elevernas lärande, lärarnas positiva bemötande samt hur skolan arbetar med hur eleverna kommer i kontakt med studie- och yrkesliv efter sin gymnasietid.

Resultat på skol- och programnivå

Resultaten från brukarundersökningen skiljer sig åt mellan olika skolor och utbildningar. Det kan finnas lokala utbildningar som relativt starkt skiljer sig från de övriga inom samma skolbyggnad. Detta perspektiv hanteras dock främst lokalt ute på skolorna och resultaten ingår som underlag till skolornas enskilda kvalitetsredovisningar. Resultat från lokal nivå följs bland annat upp i resultatdialoger och bidrar på det sättet till förbättrade analyser.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Extern utvärdering ska genomföras av - Stockholms stads grupper med särskilda inriktningar - utbildning i inkluderande förhållnings- och arbetssätt - hur satsningar över tid har förändrat matematikundervisningen - resultatdialog inom skolorna	2013-01-01	2013-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.2 Barn och elever inhämtar och utvecklar kunskaper och värden

● Uppfylls helt

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2012	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
● Andel förskollärare av antal anställda				37 %	42 %	2013
● Andel nöjda föräldrar	87 %			85 %	85 %	2013
Kommentar Indikatorn gäller fristående förskoleverksamhet, totalt i staden.						
● Antal barn per grupp				16	16	2013
● Antal förskolebarn per anställd (årsarbetare)				4,9 st	4,9	2013
● Andel behöriga lärare i grundskolan	84 %	84,3 %		84 %	84 %	2013
■ Andel elever i årskurs 6 som uppnått målen i alla ämnen					fastställs 2013	2013
● Andel elever i årskurs 8 som känner sig trygga i skolan	86 %	83 %		86 %	86 %	2013
◆ Andel elever i årskurs 9 som uppnått målen i alla ämnen	76 %	75 %		77 %	77 %	2013
● Andel elever som uppnått godkänd nivå på delproven i det nationella provet i matematik i årskurs 3	93 %	76 %		90 %	90 %	2013
● Andel elever som uppnått godkänd nivå på delproven i det nationella provet i svenska/svenska som andraspråk i årskurs 3	94 %	76 %		90 %	90 %	2013

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2012	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel elever som uppnått godkänd nivå på det nationella provet i matematik i årskurs 6	96 %			80 %	fastställs 2013	2013
 Andel elever som uppnått godkänd nivå på det nationella provet i svenska/svenska som andraspråk i årskurs 6	95 %			85 %	fastställs 2013	2013
 Andel elever som är behöriga till nationella program	88 %	85,9 %		87 %	87 %	2013
 Ogiltig frånvaro i grundskolan	1,9 %	2,2 %		3 %	3,0 %	2013
 Andel behöriga lärare i gymnasieskolan	85,5 %	85 %		84 %	84 %	2013
 Andel gymnasieelever med minst godkänt i alla kurser i slutbetyget vid vårterminens slut	68 %	68 %		69 %	69 %	2013
 Andel gymnasieelever som är trygga i skolan	91 %	90 %		92 %	92 %	2013
 Ogiltig frånvaro i gymnasieskolan	6 %	6 %		7,4 %	7,4 %	2013
 Andel invånare, 20 år, med fullföljd gymnasieutbildning				69 %	69 %	2013

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förbättra tillsyn och kontroll av fristående verksamhet genom ett tätare tidsintervall samt utifrån en samlad risk- och väsentlighetsanalys	2012-01-01	2014-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med utbildningsnämnden ta fram aktiviteter för att säkerställa en välfungerande övergång från förskola till förskoleklass.	2013-01-01	2013-12-31	
 Utbildningsnämnden och kommunstyrelsen ska i samråd utreda hur en central avgiftshantering för förskola och fritidshem skulle kunna organiseras	2013-01-01	2013-06-30	Avslutad, se text under 2.1.1
 Utbildningsnämnden ska genomföra ett utvecklingsarbete i syfte att effektivisera och förenkla godkännandeprocessen för nya fristående förskolor, i enlighet med gällande regelverk	2013-01-01	2013-12-31	
 Utbildningsnämnden ska säkerställa att stadsdelsnämnderna skyndsamt får information när nya fristående förskolor beviljas tillstånd	2013-01-01	2013-12-31	
 En omfattande satsning inom matematik, naturvetenskap och teknik genomförs i grund- och gymnasieskolan	2011-01-01	2014-12-31	
 Lässatsningen fortsätter i årskurs 0-6 i grundskolan	2011-01-01	2014-12-31	
 Ta ansvar för att eleverna fullgör sin skolplikt	2013-01-01	2014-12-31	
 Ta fram rutiner för att säkerställa att alla elever som är folkbokförda i kommunen får en skolplacering	2012-01-01	2014-12-31	
 Utveckla konkreta strategier för att öka andelen elever med behörighet till gymnasiet	2013-01-01	2013-12-31	
 Utveckla metoder för att öka kunskapen om den totala frånvarosituationen	2012-01-01	2014-12-31	

Nämndmål:

2.2.1 Samtliga elever i stadens kommunala skolor ska ges förutsättningar att utvecklas så långt som möjligt utifrån läroplansmålen

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Lärare har höga förväntningar på eleverna, utgår alltid från läroplanens mål och kunskapskrav och arbetar utifrån beprövad erfarenhet eller vetenskaplig grund. Lärarna planerar gemensamt och eleverna får i förväg veta vilka mål de arbetar mot, hur undervisningen ska genomföras och vilka olika former för redovisning och bedömning som kommer att användas. Återkopplingen till eleverna är en central del i undervisningen. Bedömning i formativt syfte används både för att synliggöra och stödja elevernas kunskapsutveckling samt för att kontinuerligt bedöma, utveckla och förbättra undervisningen. Kvalitativa analyser av resultat genomförs på alla nivåer för att utveckla verksamheten.

Analys av den kommunala grundskolans resultat

Betygsresultat

Det finns tre övergripande resultatmått i grundskolan i årskurs 9: behörighet till nationellt yrkesprogram³, genomsnittligt meritvärde⁴ och andelen som nått målen i alla ämnen.

Samtliga tre betygsresultatmått har förbättrats jämfört med 2012, men jämfört med 2009 har andel behöriga till nationellt program och andel som nått målen i samtliga ämnen försämrats något. I tabell 7 redovisas utvecklingen mellan åren 2009 och 2013 i årskurs 9.

Tabell 7: Betygsresultat totalt 2009–2013, årskurs 9, årsvärde, inom parentes riksgenomsnittet

Betygsmått	2009	2010	2011	2012	2013
Andel behöriga till nationellt program	88,9 (88,8)	87,3 (88,2)	88,0 (87,7)	85,9 (87,5)	88
Andel som nått målen i samtliga ämnen	76,9 (77,0)	75,0 (76,7)	77,0 (77,3)	74,6 (77,4)	76
Genomsnittligt meritvärde åk 9	223,0 (210,6)	219,9 (208,8)	223,7 (210,6)	221,9 (211,4)	223

Redovisningen av betyg i årskurs 6 till 8 är ny för i år, varför några tidsserier inte kan redovisas. I tabell 8 nedan redovisas dessa resultat och jämförs med årskurs 9.

Det genomsnittliga meritvärdet är markant högre i årskurs 9 jämfört med övriga årskurser. För övriga två resultatmått är resultaten svagast i årskurs 7 och 8. Sammantaget är det relativt stora skillnader i resultaten mellan årskurserna. Här kan noteras att det genomsnittliga meritvärdet inte är helt jämförbart mellan årskurserna då alla ämnen inte läses i alla årskurser och därför sätts inte betyg i alla ämnen i årskurs 6-8. Det är främst vanligt i årskurs 7, där det inte alltid ges betyg i hem- och konsumentkunskap och teknik.

Tabell 8: Betygsresultat, årskurser 6–9, 2013

Betygsmått	Årskurs 6	Årskurs 7	Årskurs 8	Årskurs 9
Andel behöriga till nationellt program	89	84	80	88
Andel som nått målen i samtliga ämnen	80	73	67	76
Genomsnittligt meritvärde åk 9	203	194	199	223

³ Till och med år 2010 krävdes godkänt i matematik, engelska och svenska eller svenska som andraspråk för behörighet till gymnasieskolan. Från och med 2011 krävs det godkänt i matematik, engelska och svenska eller svenska som andraspråk plus ytterligare fem ämnen för att bli behörig till nationella yrkesprogram.

⁴ Betygsskalan förändrades från och med 2013 från att ha haft betygen Underkänd, Godkänd, Väl godkänd och Mycket väl godkänd till betygen F – A, där F står för underkänd. Betygen översätts till poäng på ett liknande sätt som tidigare där den nya betygsskalan innehåller fler skaltog. Det förefaller som om jämförelser över tid är relevanta då nivån på meritvärdet för 2013 är rimligt i förhållande till övriga betygsresultat.

Resultat i förhållande till skolans socioekonomiska index

Ett lågt socioekonomiskt index på en skola innebär att skolan generellt har gynnsamma förutsättningar för ett bra resultat, och ett högt index signalerar att skolan har ogynnsamma förutsättningar. Sambandet mellan det socioekonomiska indexet och betygsresultaten är väldigt starkt. Sambandet är negativt, det vill säga att ju högre socioekonomiskt index (= låg socioekonomisk nivå), desto lägre resultat. Genomgående är sambandet något lite svagare för det genomsnittliga meritvärdet jämfört med andelen behöriga till nationellt program och andelen som nått målen i samtliga ämnen.

År 2012 jämfört med 2011 var de försämrade resultaten koncentrerade till den tredje och fjärde kvartilen. Årets förbättrade resultat jämfört med föregående år är också koncentrerade till den tredje och fjärde kvartilen (tabell 9). Intressant är att resultaten för den första kvartilen försämrats jämfört med 2012. Det innebär att den ökade totala spridningen i resultaten som kunde konstateras 2012 tydligt har minskat 2013. Men samtidigt bör det framhållas att skillnaderna är stora mellan skolornas resultat utifrån elevernas socioekonomiska förutsättningar.

Tabell 9: Betygsresultat, årskurs 9, 2011 – 2013 efter skolans socioekonomiska index (kvartiler*)

	Andel behöriga till nationellt program			Andel som nått målen i samtliga ämnen			Genomsnittligt meritvärde		
	2011	2012	2013	2011	2012	2013	2011	2012	2013
Kvartil 1 (lägst index)	96,3	96,4	94,7	90,8	89,7	87,8	244	248	243
Kvartil 2	93,6	93,6	94,0	85,5	83,6	85,8	233	232	232
Kvartil 3	82,6	79,3	82,3	72,1	65,4	67,9	204	201	209
Kvartil 4 (högst index)	69,1	64,8	69,8	56,4	46,3	52,5	185	178	187

* Samtliga skolor som bedriver undervisning i åk 9 i Stockholms stad har delats in i fyra lika stora grupper utifrån socioekonomiskt index

I tabellen nedan (tabell 10) visas spridningen i resultaten för 2013 och det finns stora variationer mellan kvartilerna för resultatmåttan andel behöriga till nationellt program och andel som nått målen i samtliga ämnen. Skillnaden i resultat är störst i den fjärde kvartilen, och spridningen har ökat jämfört med 2012.

Spridningen i genomsnittligt meritvärde mellan skolorna i en kvartil visar dock inte på några större skillnader mellan kvartilerna, och det är ett mönster som även funnits tidigare år.

Tabell 10: Betygsresultat, spridning i resultaten årskurs 9, 2013 efter skolans socioekonomiska index (kvartiler)

	Andel behöriga till nationellt program			Andel som nått målen i samtliga ämnen			Genomsnittligt meritvärde		
	Max	Min	Spridning*	Max	Min	Spridning*	Max	Min	Spridning*
Kvartil 1 (lägst index)	100	85	4,2	100	78	7,4	288	214	19,4
Kvartil 2	97	89	2,4	94	76	5,7	247	207	9,8
Kvartil 3	96	71	7,8	90	51	10,4	254	180	16,7
Kvartil 4 (högst index)	85	32	14,4	73	20	16,0	220	155	18,2

*Mätt som standardavvikelse. Ju högre mått, desto större spridning mellan skolorna i kvartilen.

Resultat ur ett jämställdhetsperspektiv

Skillnaden i betygsresultat mellan flickor och pojkar är tydligt till flickornas fördel (tabell 11). Resultaten har förbättrats för såväl flickor som pojkar, men den skillnad mellan könen som ökade förra året är fortsatt intakt.

Tabell 11: Betygsresultat årskurs 9 totalt 2011–2012, flickor och pojkar

		2011	2012	2013
Andel behöriga till nationellt program	Flickor	88,5	87,3	89
	Pojkar	87,6	84,6	86
Andel som nått målen i samtliga ämnen	Flickor	80,4	77,4	78
	Pojkar	78,5	71,8	74
Genomsnittligt meritvärde åk 9	Flickor	233	232,1	234
	Pojkar	214,6	211,3	212

Resultat nationella prov

Nationella prov utgör centrala indikatorer för bedömning av måluppfyllelse. Nationella prov genomförs i årskurs 3, 6 och 9.

Resultaten beräknas på något annorlunda sätt för å ena sidan årskurs 3 och å andra sidan årskurs 6 och 9, vilket gör att det inte går att jämföra mellan dessa årskurser. I årskurs 3 redovisas genomsnittresultaten av de olika delproven i respektive ämne. För årskurs 6 och 9 beräknas andelen elever som är godkända i förhållande till de elever som har deltagit i proven. Tidigare har resultaten baserats på samtliga elever, det vill säga även de som inte har deltagit i proven. Detta innebär att Stockholms stad numera använder samma redovisning som Skolverket i sin officiella statistik. Det nya redovisningssystemet innebär dock att förvaltningen behöver observera och följa hur stor andel som inte deltar i genomförandet av proven.

I tabell 12 (nedan) visar en jämförelse mellan årskurs 6 och 9 att resultaten är på samma nivå i engelska, svenska och SO-ämnena, men för matematik och NO-ämnena är det en högre andel godkända i årskurs 6.

Tabell 12: Andel elever som klarat minst godkäntnivån i nationella prov, årskurs 3, 6 och 9 2013

Ämne	Årskurs 3, 2013	Årskurs 6, 2013	Årskurs 9, 2013
Svenska/svenska som andraspråk	94	95	94
Svenska	96	97	98
Svenska som andraspråk	81	80	77
Matematik	93	96	91
Engelska	Genomförs inte	96	97
Naturorienterande ämnen	Genomförs inte	96	89
Samhällsorienterade ämnen	Genomförs inte	93	93

I tabell 13 (nedan) redovisas resultaten för nationella prov i årskurs 9 över tid. Proven i naturorienterande och samhällsorienterade ämnen är dock nya för 2013. Resultaten i matematik innebär en markant förbättring jämfört med tidigare år. Resultaten i svenska och engelska är på samma nivå som tidigare år, medan en försämring kan noteras i svenska som andraspråk.

Tabell 13: Andel elever som klarat minst godkäntnivån i nationella prov, årskurs 9, 2013

Ämne	2009	2010	2011	2012	2013
Svenska	98	98	97	98	98
Svenska som andraspråk	85	80	85	82	77
Matematik	89	85	83	85	91
Engelska	97	97	98	97	97
Naturorienterande ämnen					89
Samhällsorienterade ämnen					93

I årskurs 3 har resultaten i svenska/svenska som andraspråk och matematik varit relativt konstanta de tre senaste åren. Det finns dock en svagt positiv trend och resultaten har förbättrats med en procentenhet per år i respektive ämne. När det gäller årskurs 6 görs ingen redovisning av resultaten över tid eftersom de här proven bara har funnits i två år och inte är jämförbara.

Resultat på nationella prov i förhållande till skolans socioekonomiska index

När det gäller resultaten på de nationella proven utifrån skolans socioekonomiska index är det i dagsläget, utifrån den förändrade redovisningsnivån och Skolverkets statistik, inte möjligt att skapa jämförbara tidsserier.

Sammanfattningsvis är skillnaderna mellan kvartilerna mindre för de nationella proven jämfört med betygsvariablerna. Här kan noteras att skolorna i den fjärde kvartilen har en lägre andel deltagare på proven jämfört med skolorna i de andra kvartilerna. Detta behöver förvaltningen titta närmare på men en hypotes är att de här skolorna har en del nyanlända elever som av förklarliga skäl inte har deltagit i de nationella proven.

För de olika årskurserna ser spridningen mellan kvartilerna något annorlunda ut. Minst skillnad i resultat mellan kvartilerna finns det för årskurs 6 och sammantaget störst skillnad i årskurs 9. Även ämnesvis finns intressanta skillnader. Resultaten i matematik och NO-ämnena i den fjärde kvartilen är klart mycket sämre i årskurs 9 jämfört med årskurs 6.

Sammanfattning och reflektioner

Resultaten som gäller betygen i årskurs 9 har för samtliga resultatvariabler förbättrats i jämförelse med år 2012. Detta är mycket glädjande att kunna konstatera. Samtidigt är det viktigt att inte enbart titta på årets resultat, och förbättringar eller försämringar specifika år, utan att följa resultaten över tid och se till trender på längre sikt. De senaste åren har visat att resultaten fluktuerat upp och ner och skillnaden har varit störst i den fjärde kvartilen. Förra årets försämrade resultat fanns framför allt hos skolorna med sämst socioekonomiska förutsättningar och det är också i de här kategorierna skolor som årets förbättrade resultat är koncentrerade.

När det gäller de nationella proven i matematik i årskurs 9 är det mycket positivt att resultaten har förbättrats så markant i jämförelse med förra året. De här resultaten har också förbättrats sedan år 2011. Ett stort fokus på matematiken på många skolor verkar ha gett positiva effekter. Resultaten på de nationella proven i årskurs 3 har varit ganska konstanta, men med en försiktigt positiv trend. Resultaten i svenska som andraspråk i årskurs 9 har däremot tydligt försämrats i år. Orsakerna till detta är något förvaltningen behöver undersöka närmare. Dock kan noteras att den största skillnaden i provresultat mellan flickor och pojkar när det gäller ämnena är i svenska som andraspråk, då flickorna genomgående har mycket bättre resultat. Resultaten i svenska och engelska har varit mer konstanta över flera år.

Att sambandet mellan de socioekonomiska förutsättningarna på en skola och betygsresultaten är starkt visas tydligt i betygsresultaten. På nationell nivå har Skolverket påtalat en ökad segregation i elevresultat skolor emellan och att elevsammansättningen på skolorna betyder allt mer för skolornas resultat. Kamrateffekter som är viktiga i synnerhet för lågpresterande elever går förlorade och lärarnas förväntningar på elevers prestationer får större genomslag. Att skolorna har blivit mer homogeniserade har noterats även i Stockholms kommunala skolor. Tendensen är att andelen elever med bättre förutsättningar att nå goda resultat minskar i de resurssvaga skolorna eftersom många resursstarka familjer väljer att byta skola.

Det är dock främst skolor i den tredje och fjärde kvartilen som i år har förbättrat sina resultat. Samtidigt har resultaten i jämförelse med förra året försämrats något när det gäller skolor i den första kvartilen. Spridningen i betygsresultat mellan skolorna har alltså minskat kraftigt

jämfört med 2012. Det kompensatoriska uppdraget är fortsatt viktigt och förvaltningen behöver utveckla sitt arbete med att finna strategier och insatser för en mer likvärdig skola. Det finns bland annat skolor i den fjärde kvartilen som lyckats uppnå goda resultat och det är intressant att närmare studera vad de här skolorna gör och även dra lärdomar utifrån Jämför grundskoleprojektet. Förvaltningens inledda arbete med att fokusera på 17 skolor fortsätter i syfte att höja skolornas måluppfyllelse. Utifrån framtagna handlingsplaner för var och en av de här skolorna riktas insatser utifrån skolans behov.

Förra året var 14 procent av eleverna inte behöriga till ett nationellt program inom gymnasieskolan. I år har detta resultat förbättrats till att 12 procent inte uppnådde behörighet. De elever som inte har uppnått behörighet till gymnasieskolan kommer även i år att på individnivå kartläggas i dialog med skolan för att dra lärdomar om val av insatser och strategier.

Flickornas högre betygsresultat i jämförelse med pojkarna ökade förra året och är lika stort i år. För andelen behöriga till nationellt program i årskurs 9 är skillnaderna större mellan könen i skolor där eleverna har mindre gynnsamma socioekonomiska förutsättningar. Skillnaderna mellan flickor och pojkar i resultat på nationella prov ökar vanligtvis också något för den här gruppen skolor. Dock finns ett noterbart undantag i det nationella provet i matematik för årskurs 9, där har pojkarna ett klart bättre resultat jämfört med flickorna i de skolor som har minst gynnsamma socioekonomiska förutsättningar.

Det utvecklingsarbete som pågår på förvaltnings- och skolnivå verkar ge resultat och förvaltningen avser att hålla i detta arbete.

Den övergripande strategin är att fokusera på att utveckla undervisnings- och lärandeprocesser i stadens skolor. Arbetet fortsätter med att utveckla analyserna på alla nivåer inom förvaltningen och att utifrån dessa utarbeta strategier för högre måluppfyllelse. Det är viktigt att väga prioritera bland insatser och att fokusera på dessa för att skapa en långsiktig och hållbar strategi. Insatserna ska också riktas utifrån en analys av den enskilda skolans behov.

Övrigt, grundskola

Gränssnittet skola/central förvaltning

Ett projekt pågår för att skapa bättre förutsättningar för rektorerna att kunna avsätta tid för att leda och utveckla den pedagogiska verksamheten. Detta ska ske genom ett tydligare och bättre stöd från central förvaltning inom områden utanför kärnuppdraget.

I en enkät som rektorerna i den kommunala grundskolan besvarat framgår att personalfrågor och frågor om upphandling och lokaler är det som rektorerna främst önskar stöd i. Ett samarbete med berörda övriga avdelningar inom förvaltningen har inletts för att hitta nya arbetssätt, som skapar förutsättningar för rektor att lägga tid på utveckling av den pedagogiska

verksamheten och därigenom stärka elevresultaten. Arbetet presenterades på ett rektorsmöte i maj, då rektorerna även fick möjligheter att ge återkoppling inför det fortsatta arbetet.

Grundskolans lokala organisation - PRIO

Förvaltningen fortsätter arbetet med att utveckla de kommunala skolornas organisation. Syftet är att säkerställa att resurser används på ett systematiskt och effektivt sätt. Projektet PRIO Stockholm (Planering, resultat, initiativ, organisation) fortsätter och omfattar från hösten 2013 totalt 15 skolor. Fokus ligger på att utveckla skolans interna processer och arbetssätt med målet att varaktigt höja elevernas kunskapsresultat. Det handlar om att stärka det kollegiala samarbetet och utveckla processer som styr skolans resurser dit där de gör störst nytta.

Fokusskolor

Förvaltningen har inlett ett långsiktigt arbete för att öka måluppfyllelsen i 17 skolor som hade lägst andel behöriga till gymnasieskolan våren 2012. Utifrån en grundlig genomlysning av verksamheten vid dessa grundskolor har samtliga skolor tagit fram handlingsplaner med en tydlig målsättning fram till år 2015. Grundskolecheferna har under denna period tät kontakt med varje skolas ledning för att både stödja och utmana dem i utvecklingsarbetet, bland annat genom att identifiera och analysera hur de socioekonomiska tilläggsresurserna används. Dessa skolor prioriteras även inom ramen för olika riktade centrala insatser som genomförs, exempelvis kommer lärarcoachernas arbete att till stor del riktas mot dessa skolor. Som gemensam utgångspunkt för arbetet finns en ramplan. Arbetet kommer att följas av forskare från Linnéuniversitetet.

Fritidshemmet

Implementeringen av planen för utveckling av fritidshem fortsätter. Rektor ansvarar för att planen implementeras och att det skapas förutsättningar för ett utvecklingsarbete på skolan. I de sju grundskoleområdena finns nätverk, där samtliga skolor med fritidshem är representerade. Förutom att alla över hundra skolrepresentanter har träffats två gånger under året har nätverksledarna möten med ansvarig grundskolechef, detta för att säkerställa att implementeringsarbetet fortskrider.

Betydelsen av kvalitetsutveckling inom fritidshemmen stärks av den fortfarande aktuella rapporten från jämförelseprojektet. Där slår man bland annat fast att den typ av samarbete som är det tydligaste kännetecknet för de framgångsrika skolorna är att de i hög grad har ett väl fungerande samarbete mellan skola och fritidshem, med potential att bidra till elevernas utveckling och lärande.

Sommarskola

Enligt kommunfullmäktiges budget 2013 ska samtliga elever som inte uppnått gymnasiebehörighet i årskurs 9 erbjudas sommarskola. Sommarskolan har organiserats genom att närliggande skolor har samarbetat och berörda elever har erbjudits sommarskola. Antalet sommarskolor var i år 15 stycken och totalt har ungefär 300-320 elever deltagit. En skillnad i jämförelse med tidigare år är att det mest är äldre elever i åk 7-9 som har gått i

sommarskolan. Sommarskolan omfattar framför allt ämnena matematik, svenska/svenska som andraspråk och engelska. En del skolor har också erbjudit undervisning under påsk- och sportlovet. Resultat kommer att redovisas i verksamhetsberättelsen.

Simundervisning

Under våren har en kartläggning gjorts av simundervisningen. Syftet har varit att kartlägga idrottsförvaltningens resurser, klargöra behovet av tider i simhallar samt att följa upp måluppfyllelsen av simkunnighet. Kartläggningen visar att formerna för samverkan med idrotts-förvaltningen bör utvecklas. Förvaltningen kommer dessutom att utreda vilka stödinsatser som kan vara nödvändiga för att öka simkunnigheten bland stadens elever.

Under sommaren genomfördes en intensivsimskola i Farsta med 67 icke simkunniga elever i åk 5 – 9 från grundskolorna i Farsta som deltagare. Resultatet blev att alla utvecklade sin vattenvana mycket under träningspassen och påbörjade sin simträning. Totalt 26 elever har simmat 200 meter och räknas därför som simkunniga efter sommarskolan och 45 elever har lärt sig simma 25 meter eller mer.

Skolinspektionens tillsyn av Stockholms stads grundskola

Skolinspektionen granskar under året samtliga grundskolor, grundsärskolor och fritidshem i staden. Före sommaren hade cirka 50 skolor fått sina tillsynsbeslut. I besluten anger inspektionen de brister man sett utifrån tolv olika områden. Av den sammanställning som gjorts av de beslut som hittills inkommit framgår att de flesta bristerna finns inom områdena ”Trygghet och studiero och god miljö”, ”Särskilt stöd” samt ”Bedömning och betygssättning”. Inom områdena ”Fritidshemmets uppdrag och innehåll” och ”Ledningsstruktur och organisering av utbildningen” finns istället enbart enstaka brister dokumenterade. Några skolor har brister inom flertalet av de tolv områdena medan andra har brister inom något eller några. En skola har ingen brist dokumenterad.

Förvaltningen har en organisation för att stödja de kommunala skolorna med svaren på tillsynsbesluten utifrån bland annat verksamhetsmässiga och juridiska perspektiv.

Analys av den kommunala gymnasieskolans resultat

Gymnasieskolans utbildningsresultat över tid

Tabell 14: Betygsresultat gymnasieskola 2011-2013

	2011	2012	2013	Riket 2012
Andel elever med slutbetyg, exklusive IV	81	84	---	84
Högskolebehörighet	89	89	91	87
Genomsnittligt betygspoäng	15,2	15,1	15,2	14,0

Källa: Resultat 2011 och 2012 Skolverket, för 2013 Sweco

Två av tre samlade betygsmått för gymnasieskola finns tillgängliga. Andelen elever med grundläggande behörighet till högskola utvecklades, liksom betygsgenomsnittet, något positivt jämfört med föregående läsår. Av de elever som fick ett slutbetyg uppnådde 91 procent grundläggande behörighet till högskola, en förbättring om cirka två procentenheter. Den genomsnittliga betygspoängen ökade med en tiondel till 15,2 poäng. Resultaten har varit relativt stabila och höga sett över tid. Båda dessa resultatmått är på en högre nivå jämfört med riket. Eleverna i stadens gymnasieskolor når på detta sätt ett genomsnittligt betyg som är något högre än väl godkänt.

Trots en liten ökning av betygsgenomsnittet uppnåddes inte årsmålet om 15,5 poäng.

Andel elever med slutbetyg saknas i redovisningen ovan för att få en helhet över studieresultaten. Uppgiften är inte möjlig att följa upp efter Skolverkets definition och förvaltningen återkommer till verksamhetsberättelsen för 2013. Historiskt sett har stadens elever uppnått goda studieresultat totalt sett för de elever som har erhållit ett slutbetyg. Däremot har genomströmningen som sådan, där elever ska uppnå kraven för ett slutbetyg, periodvis utgjort ett förbättringsområde.

Genomströmning

Även om det inte går att följa upp andelen elever med slutbetyg efter Skolverkets definition går det att göra egna uppföljningar till stöd för analys av måluppfyllelse och vidare utvecklingsarbete. I avgångsklasserna, årskurs 3 och 4, från de nationella- och specialutformade programmen fanns det cirka 4 520 elever i juni 2013. Av dessa erhöll cirka 86 procent ett slutbetyg. Motsvarande andel föregående läsår var 84 procent.

Detta betyder att 14 procent (cirka 640 elever) från avgångsklasserna inte nådde upp till kraven för ett fullständigt slutbetyg. I många av dessa fall är anledningen till ett uteblivet slutbetyg känd av skolan och helt korrekt enligt gällande förordning. Som exempel kan nämnas beviljande av ett fjärde år där slutbetyget blir något fördröjt i tid eller att elever av olika taktiska skäl inte har slutfört en kurs. Genom att ändå tydliggöra detta i skolornas analysunderlag avser utbildningsförvaltningen att utveckla analyser och resultatdialoger där syftet är att se varför aktuella elever saknade slutbetyg. Dessa slutsatser ska leda till åtgärder och förbättrade resultat.

Ett annat perspektiv på genomströmningen är att få en bild över elevantalet totalt sett över en treårsperiod. I juni 2013 jämfört med hösten 2010, då merparten av årets avgångselever påbörjade sina studier, uppvisas en minskning på cirka 500 elever totalt sett. Under denna tid har skolorna haft en samtidig in- och utrörelse i sina elevgrupper. Matchning har inte skett på individnivå och därmed saknas en önskad exakthet. Däremot utgör uppgiften ett underlag för fortsatt analys och dialog. Med målet att förbättra genomströmningen av elever med slutbetyg är det viktigt att analytiskt fånga båda perspektiven med avhopp/programbyten och uteblivna slutbetyg med syfte att finna åtgärder till en ökad genomströmning.

I årets resultatredovisning framgår av att cirka sex procent av eleverna antingen har bytt program eller avbrutit sina studier. Skillnaderna mellan skolor är relativt stor. Intervallet mellan lägsta och högsta andel elever ligger mellan 1 och 24 procent. Skolan med det högsta andelstalet har en utbildningsprofil starkt riktad mot introduktionsprogrammet och här kan elever ha gått över till studier inom andra nationella program. En del i uppföljningarna framöver är att utveckla statistik och tydliggöra definitioner bakom avbrott/programbyten.

Andel elever med godkänt i alla kurser i slutbetyget

Kriteriet för detta mått är att samtliga betygssatta kurser ska vara minst godkända. Läsåret 2012/2013 nådde 68 procent av slutbetygen upp till detta krav, oförändrat jämfört med föregående läsår. Årsmålet, 69 procent, uppnåddes inte.

Betygsprofil

En faktor som bidrar till ett högt betygsresultat beträffande betygspoäng och grundläggande behörighet till högskola är att stadens gymnasieskolor har en mer teoretisk tyngdpunkt än motsvarande struktur för riket. Av årets slutbetyg kom 82 procent av slutbetygen från de naturvetenskapliga, samhällsvetenskapliga, tekniska och specialutformade utbildningarna, ett förhållande som har ökat över tid. Vid jämförelse på riksnivå mellan betygsresultaten för olika program brukar betygen på teoretiska utbildningarna allmänt sett vara högre än på de yrkesförberedande.

Genusperspektiv

Under läsåret har resultatåterföring utvecklats i ett genusperspektiv där fler betygsmått särredovisas efter kön. Nedan visas några exempel.

Tabell 15: Resultat ur ett genusperspektiv

Mått	Stockholm 2013		Riket 2012	
	Pojkar	Flickor	Pojkar	Flickor
Andel/antal elever där slutbetyg saknas i avgångsklass	15 % (326)	13 % (318)	---	---
Andel elever med godkända kursbetyg i slutbetyget	63 %	73 %	---	---
Grundläggande behörighet till högskola	88 %	93 %	84 %	90 %
Betygspoäng	14,5	15,7	13,3	14,6

Källa: Sweco, för riket Skolverket

Generellt sett uppnår flickor i stadens gymnasieskolor bättre studieresultat än pojkarna, ett faktum som gäller även för Sverige som helhet. Differensen i resultat mellan stadens flickor och pojkar är ungefär samma som i riket, även om nivån på resultaten är högre i Stockholm än i riket. Flickor erhåller ett högre betygsgenomsnitt och en av orsakerna är sannolikt ett inslag av färre betyg. En högre andel flickor saknar kurser som har bedömts med IG-betyg. När det gäller att erhålla slutbetyg är också differensen till flickornas fördel, resultatskillnaden är dock

inte en lika påtaglig som för de andra resultatmåten. Denna uppföljning är ny i sin struktur och förvaltningen avser att följa detta över tid och återkommer i kommande uppföljningar.

Introduktionsprogrammet

Introduktionsprogrammet innehåller numera fem utbildningsvägar för elever som saknar gymnasiebehörighet. Det är ett angeläget område att ha uppföljningar av måluppfyllelse från respektive utbildningsväg. I denna sammanställning presenteras för första gången preliminära uppgifter om preparandutbildningen och programinriktat individuellt val. Inom preparandutbildningen är syftet att läsa in behörighet till önskat gymnasieprogram oavsett om det är ett yrkesprogram eller ett högskoleförberedande program. Inom programinriktat individuellt val börjar eleven studier inom ett yrkesprogram och läser under en tid in behörighet i de två kurser som saknades för behörighet till ett yrkesprogram. Slutmål för eleven är att erhålla en gymnasieexamen.

Resultat saknas - för totalen - angående faktisk övergång från introduktionsprogram till nationellt program. Statistiskt underlag behövs för analys och framtagande av åtgärder i syfte att utveckla verksamheten. Under läsåret kommer förvaltningen att undersöka möjligheterna att få fram statistik om elever på introduktionsprogram som har övergått till nationellt program.

Inom programinriktat individuellt val har fem skolrapporter inkommit och här anges att 24 procent av eleverna har läst in sina kurser och uppnått behörighet. Inom preparandutbildningen har 52 procent av eleverna totalt läst in sin gymnasiebehörighet, enligt uppgifter från sex skolor. Uppgifterna är preliminära och inom detta område avser förvaltningen att utveckla statistikåterföringen och med det precisionen i uppgiftslämnandet.

Socioekonomiskt elevbakgrundsindex

Ett socioekonomiskt elevbakgrundsindex är framräknat till stöd för analyser och bedömningar av resultat. Indexet är framräknat ur ett sannolikhetsperspektiv för elever att uppnå ett slutbetyg med grundläggande behörighet inom fyra år. I beräkningarna ingår elevernas meritvärde från grundskolan. Om en skola har ett högt respektive ett lågt index återspeglar i huvudsak om utbildningen/skolan är attraktiv att söka till eller inte. Ett högt söktryck ger högre meritpoäng från grundskolan.

Nedan finns några exempel på jämförelser av utbildningsresultat på programnivå med stöd av socioekonomiskt elevbakgrundsindex. Ett lågt socioekonomiskt elevbakgrundsindex anger en god prognos för eleverna att erhålla ett slutbetyg och uppnå grundläggande behörighet till högskolan inom fyra år. Med ett högt index är dessa utsikter statistiskt sett sämre. Medelvärdet för stadens kommunala och fristående gymnasieskolor är 100. De kommunala skolorna har ett genomsnittligt index på 96 och de fristående 104. Indexet är framräknat för eleverna i samtliga tre årskurser för programmen nedan och är därför en sammanvägning mellan elevantagningarna enligt GY2011 och äldre lagstiftning. En bedömning är att det ändå

sammantaget inte stör indexberäkningarna nämnvärt då det finns en attraktivitetsaspekt som ligger kvar sett över tid.

Tabell 16: Jämförelse av utbildningsresultat på programnivå med stöd av socioekonomiskt bakgrundsindex

	Naturvetenskap	Soc.-index	Samhällsvetenskap	Soc.-index
Betygsgenomsnitt				
De fem högsta resultaten	18,2 – 16,5	19 – 34	17,4 – 16,0	22 – 35
De fem lägsta resultaten	15,0 – 13,1	58 – 108	13,5 – 11,8	60 – 141
Högskolebehörighet				
De fem högsta resultaten	100 – 97	19 – 58	100 – 98	22 – 35
De fem lägsta resultaten	94 – 60	68 – 110	82 – 65	103 – 141

Redovisningen ovan introducerades i tertialrapport 2 för 2012. Jämfört med sammanställningen från i fjol kan konstateras att:

- i likhet med föregående år finns det en tydlig koppling mellan höga betygsresultat och låga tal för elevbakgrundsindex.
- i år uppvisas generellt en tydligare koppling mellan elevbakgrundsindex och erhållna betygsresultat. Tidigare har konstaterats att ett högt socioekonomiskt index inte behöver innebära ett lågt resultat. På ett likartat sätt behöver inte ett lågt index innebära ett högt resultat. Föregående år fanns det fler exempel på utbildningar baserat på resonemanget ovan men i år är det färre som bryter gängse mönster.
- vid fjolårets sammanställning konstaterades ett tydligare genomslag på elevbakgrundsindex för betygspoängen än på högskolebehörigheten. Antagandet var då att ett betygsgenomsnitt fångar in elevernas strävan mot de högre betygsskalorna medan behörigheten i stort fångar in om kursbetygen var godkända eller inte. På programnivå ser man till utbildningsuppdraget och arbetar för att eleverna ska uppnå målen medan långt ifrån alla elever uppnår de högre betygsskalorna. I årets sammanställning är denna aspekt mindre tydlig. En mer likartad bild mellan dessa betygsmått framgår i årets resultat.

Att återkomma till i verksamhetsberättelse för 2013

- Resultat från de nationella proven. Statistiska centralbyrån har förlängt datainsamlingsperioden vilket även medfört en senareläggning av stadens resultatredovisning. Resultat från nationella prov inom gymnasieskolan utgör en del av utbildningsnämndens nyckeltal och förvaltningen får återkomma med en redovisning.
- Uppföljning av betyg från tre utvalda kärnämneskurser. Några betygsresultat på kursnivå har inte kommit utbildningsförvaltningen till del inför sammanställningen av denna tertialrapport.
- Andel elever med slutbetyg efter Skolverkets definition är en del av utbildningsförvaltningens kontinuerliga resultatuppföljning. Skolverket publicerar preliminärt sina uppgifter i december 2013.
- Utvecklade analyser med stöd av höstens resultatdialoger. Med stöd av skolornas kvalitetsredovisningar och resultatdialoger utgår förvaltningen från att kommande analyser breddas med mer kvalitativa aspekter.

Övrigt, grundskola och gymnasieskola

Elevhälsa på nätet

Arbetet med ”elevhälsa på nätet” pågår och beräknas vara klart under höstterminen 2013.

Förbättrad uppföljning av elever med funktionsnedsättning

Utbildningsförvaltningen har fått utbildningsnämndens uppdrag att genomföra en förbättrad uppföljning av skolsituationen för elever med funktionsnedsättning. Det övergripande syftet med en förbättrad uppföljning är att ge elever med funktionsnedsättning en bättre skolgång och en högre måluppfyllelse.

Ett första steg har varit att följa upp skolsituationen för grundskoleelever med funktionsnedsättningar gällande syn och hörsel. Förvaltningen har gjort en kartläggning av på vilka skolor dessa elever går, elevernas kön, årskurs och funktionsnedsättning (syn/hörsel eller både och). En motsvarande första kartläggning har även gjorts avseende gymnasieelever men med uppgifter som kommer att bearbetas i ett senare skede.

Med kartläggningen som underlag har rektorerna tillfrågats om i vilken utsträckning skolan bedömer att eleverna kommer att nå kunskapsmål och sociala mål samt på vilket sätt eleven får sitt eventuella stöd. Det har dock visat sig vara svårt att få svar på dessa frågor. För att kunna gå vidare i detta arbete är det dock viktigt att underlaget blir så fullödigt och rättvisande som möjligt. Ett genomarbetat underlag kommer att analyseras och förhoppningsvis visa på framgångsrika strategier och skolor i detta avseende. Dessa kunskaper bör sedan spridas till flera skolor.

En projektledare har utsetts för planeringen att från hösten 2014 erbjuda utbildningsplatser för hörselskadade elever/döva elever inom Kungsholmens Västra gymnasium i samarbete med näraliggande gymnasieskolor.

Digitala verktyg för skolutveckling

För att elever och lärare ska kunna arbeta med olika digitala verktyg på ett enkelt och flexibelt sätt ökar tillgången till digitala verktyg i Stockholms skolor. Under hösten påbörjas arbetet med att ge samtliga elever på gymnasieskolan tillgång till en egen dator.

Ytterligare 15 grundskolor har fått möjlighet att arbeta med ett större antal surfplattor. En del av satsningen har även distribuerats till skolor med centrala grupper med särskild inriktning. En utvärdering har genomförts av de surfplattor som levererades under 2012. Utvärderingen kan bland annat läsas på www.pedagogstockholm.se.

Under våren har en kartläggning av de IT-satsningar som initieras från central förvaltning genomförts. I kartläggningen har de olika aktiviteterna kopplats till IT-strategins fem områden.

PIM-projektet inom grundskolorna har avslutats. En rapport har publicerats, den finns bland annat på www.pedagogstockholm.se.

Utbildningen i att skapa digitala lärresurser som kan delas med andra har fortsatt.

Arbetet med att implementera en IT-strategi för bättre lärande har fortsatt. I samband med gymnasieskolornas planering inför 1-1-satsningen används verktyg för att identifiera skolans IT-mognad i förhållande till IT-strategin. Förvaltningen har tagit fram en handlingsplan för IT i undervisningen. Planen synliggör hur förvaltningen arbetar för att stötta skolorna i deras arbete med att implementera strategin och för att stimulera skolutveckling med hjälp av IT.

Arbetet med att utveckla Stockholms Skolwebb för skolledare har inletts. Ett statistikverktyg som underlättar skolledarnas arbete kring uppföljning av resultat utifrån omdömen och betyg har implementerats och används. Ett statistikverktyg för att följa upp frånvaron har utvärderats.

Skolplattform Stockholm

Upphandlingsarbetet för att ersätta systemen Hanna, BoSko, Stockholms Skolwebb och Fronter vars avtal går ut under 2013 och 2014 fortsätter enligt plan.

Kontaktpersoner för IT

För att hantera administrativa IT-uppgifter bland annat inom ramen för Volvo IT-avtalet samt för att stödja rektorerna i deras arbete kring IT-pedagogiska frågor har merparten av skolorna utsett en IT-kontaktperson.

SITS

För att elever i behov av särskilt stöd ska kunna delta i undervisningen på ett bättre sätt måste inloggningen för dessa elever förenklas. Elever som till exempel använder datorer föreskrivna av landstinget måste kunna få tillgång till internet, hemkatalog och gruppdiskar samt möjlighet att kunna skriva ut. Dessa tjänster beräknas vara klara i höst.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2012	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel elever som uppnått kravnivån på det nationella provet i matematik i år 9	91 %	77 %		82 %		2013
 Andel elever som uppnått kravnivån på det nationella provet i svenska i år 9	94 %	90 %		90 %		2013

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2012	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
♦ Genomsnittlig betygspoäng för elever med slutbetyg (ej IV)	15,2 Poäng	15,1 Poäng		15,5 Poäng		2013
♦ Meritvärde i årskurs 9	223 Poäng	222 Poäng		225 Poäng		2013

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
▶ Alla elever i Stockholms stad erbjuds utbildning i fritidshem.	2013-01-01	2013-12-31	
▶ Alla elever/vårdnadshavare har rätt att välja skola.	2013-01-01	2013-12-31	
▶ Arbetet för högre måluppfyllelse i grundskolan fokuserar på cirka 15 skolor. En ordentlig genomlysning av verksamheten ska genomföras för att identifiera utvecklingsområden, som ska användas på dessa skolor.	2013-01-01	2013-12-31	
▶ Elever som inte når målen ska ha ett åtgärdsprogram där det framgår vilka elevens behov är, hur de ska tillgodoses och hur insatserna/åtgärderna ska följas upp och utvärderas.	2013-01-01	2013-12-31	
▶ En systematisk och samordnad organisation för förvaltningens forsknings- och utvecklingsarbete ska säkerställa ett strategiskt, långsiktigt och hållbart utvecklingsarbete.	2013-01-01	2013-12-31	
▶ Korttidstillsyn för barn och ungdomar över 12 år enligt LSS (lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade) erbjuds på grund- och gymnasieskolor i staden.	2013-01-01	2013-12-31	
▶ Måluppfyllelsen för elever med funktionsnedsättningar följs upp	2012-01-01	2013-12-31	
▶ Nya rutiner för att underlätta uppföljningen av skolsituationen för elever med funktionsnedsättning kommer att tas fram.	2013-01-01	2013-12-31	
▶ Olika sätt att mäta måluppfyllelse ska tas fram med syfte att utveckla resultatuppföljningarna för de fem inriktningarna inom introduktionsprogrammen.	2013-01-01	2013-12-31	
▶ Planen för utveckling av fritidshem ska implementeras	2013-01-01	2013-12-31	
▶ Sprida kunskap om hur man kan göra information/kommunikation tillgänglig inom förvaltningen och för andra förvaltningar som arbetar med barn/ungdomar	2013-01-01	2013-12-31	
▶ Tillgången till anpassat undervisningsmaterial för elever med funktionsnedsättning ska ses	2012-01-01	2013-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
över. Undervisningsmaterial ska levereras i tid.			
 Tillgängligheten på webben för elever, vårdnadshavare och pedagoger med funktionsnedsättningar ska ses över	2012-01-01	2013-12-31	
 Utbildningsförvaltningen bidrar till att information om fritidsutbudet via idrottsnämndens "Fritid för alla" sprids och är tillgänglig för elever, vårdnadshavare och personal. Målgrupp är barn med funktionsnedsättning.	2013-01-01	2013-12-31	
 Varje individ i skolan ska bemötas med respekt och integritet. Detta ska framgå av skolornas likabehandlingsplaner.	2013-01-01	2013-12-31	
 Vid utformningen av åtgärdsprogram ska elev och vårdnadshavare vara delaktiga.	2013-01-01	2013-12-31	

Nämndmål:

2.2.2 Samtliga elever i stadens kommunala skolor möter dagligen en god fysisk och psykosocial arbetsmiljö

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Alla i skolan känner sig trygga och har goda förutsättningar att kunna fokusera på sina arbetsuppgifter i lärmiljön. Det finns tydliga och kända rutiner på skolan för hur man ska hantera olika situationer exempelvis frånvaro och olika former av kränkningar. Medvetenheten om den fysiska miljöns betydelse för en trygg och kunskapsstödjande arbetsmiljö är hög. Skolan har god samverkan med socialtjänst och polis.

Grundskola

Trygghet och studiero

I den brukarundersökning som under våren genomfördes i förskoleklass samt årskurs 2, 5 och 8 ställs frågor om bland annat trygghet och studiero. En av frågorna handlar om lugn och ro på lektionerna. Följande är resultat för de senaste tre åren:

Tabell 17: Fråga 8 Jag kan arbeta i lugn och ro på lektionerna (andel positiva svar, %)

Årskurs 2	2011	-
	2012	64
	2013	65
Årskurs 5	2011	54
	2012	63
	2013	63

Årskurs 8	2011	41
	2012	46
	2013	53
Föräldrar förskoleklass	2011	62
	2012	72
	2013	65
Föräldrar åk 2	2011	52
	2012	58
	2013	55

Bland eleverna visar enkätsvaren på en positiv utveckling. Samtliga årskurser har förbättrade siffror och allra störst är förbättringen i årskurs 8.

De elever som har angett att de inte kan arbeta i lugn och ro på lektionerna har även fått möjlighet att ange orsaken. Den övervägande andelen (79 procent i årskurs 2, 81 procent i årskurs 5 och 80 procent i årskurs 8) har angett att orsaken är att de blir störda av andra elever i den egna klassen.

I enkäten bedöms följande påståenden om trygghet och trivsel:

- Jag trivs i skolan
- Jag känner mig trygg i skolan
- Jag kan arbeta i lugn och ro på lektionerna
- Vi har en bra stämning på skolan
- Under detta läsår har jag inte blivit illa behandlad av andra elever i skolan.

Tabell 18: Sammanfattning av samtliga fem frågor om trygghet och trivsel (andel positiva svar)

Årskurs 2	2011	-
	2012	80
	2013	80
Årskurs 5	2011	75
	2012	79
	2013	79
Årskurs 8	2011	69
	2012	71
	2013	75
Föräldrar förskoleklass	2011	76
	2012	80
	2013	78
Föräldrar åk 2	2011	73
	2012	75
	2013	75

Den största förändringen är att andelen positiva svar har ökat för eleverna i årskurs 8. I övrigt har det inte skett några stora förändringar jämfört med föregående år vad gäller elevernas uppfattning när det gäller trygghet och studiero.

Likabehandlingsarbetet

Förvaltningen har under våren genomfört en genomlysning av samtliga kommunala grundskolors likabehandlingsplaner. Genomlysningen har sammanställts på skol-, områdes- och kommunnivå. Skolorna har genom detta arbete fått ett gott stöd i utvecklandet av sina likabehandlingsplaner för att uppfylla lagstiftningens krav. På www.pedagogstockholm.se har ett antal planer publicerats som goda exempel på hur utformningen kan se ut för att motsvara kraven.

Information om frånvaro

En sms-tjänst har utvecklats där vårdnadshavare kan bli informerade om elevens ogiltiga frånvaro. Nitton skolor använder tjänsten, tendensen är att den ogiltiga frånvaron minskar i dessa skolor. Implementeringen av tjänsten fortsätter.

Gymnasieskola

Resultat från brukarundersökningen

Tabell 19: Brukarundersökning 2012-2013

Andel nöjda elever i gymnasieundersökningen avseende:	Resultat 2012	Resultat 2013	Årsmål 2013
Det är arbetsro på lektionerna	49	55	60
Jag känner mig trygg på min skola	90	91	92

I årets brukarundersökning besvarade 91 procent av stadens gymnasieelever frågan om trygghet positivt, en marginell förbättring jämfört med i fjol. Ur ett genusperspektiv var svarsmönstret identiskt, 91 procent positiva svar från såväl flickor som pojkar.

På skolnivå är det ett intervall mellan 57 och 98 procent instämmande svar mellan den skolan som har det lägsta respektive högsta resultaten, även här är det alltså relativt stora skillnader mellan skolor. På skolor där pojkar var positiva var även flickorna positiva i en likartad utsträckning. På sex skolor ser förvaltningen dock en svarsåtskillnad större än tre procentenheter. Lokalt finns det anledning att gå vidare i analysen för få bättre bilder av vad dessa resultatskillnader kan bero på.

I perspektivet kring elevernas arbetsro uppvisas en relativt kraftfull förbättring med sex procentenheter jämfört med föregående år. Årets resultat uppgick till 55 procent. Trots den goda utvecklingen uppnåddes inte årsmålet. Enkätsvaren fördelat efter genus visar för detta frågeområde en mer varierad svarsbild. Det är relativt stora skillnader i resultaten mellan olika skolor och skillnad i svarsmönster mellan könen på skolnivå.

På skolnivå finns en skillnad mellan 27 och 81 procent instämmande svar. I ett genusperspektiv är det relativt stora lokala skillnader på skolnivå och inte något enhetligt mönster mellan skolor med mer yrkesutbildning eller teoretisk utbildning. Lokala skillnader bör analyseras vidare på enhetsnivå.

Påståendet om eleverna känner nöjdhet över skolans sätt att arbeta mot mobbning fick en mycket negativ svarsförskjutning jämfört med föregående år. I årets brukarundersökning var det 62 procent av eleverna som höll med i påståenden, en försämring med tio procentenheter jämfört med i fjol. Förvaltningen får efter genomförda resultatdialoger återkomma i verksamhetsberättelsen med mer analys med syfte att finna åtgärder till förbättring.

Frånvaro gymnasieskolan

Tabell 20: Frånvaro 2011-2013

Giltig frånvaro			Ogiltig frånvaro			Total frånvaro		
2011	2012	2013	2011	2012	2013	2011	2012	2013
7,3	8	9	7,5	6	6	14,7	14	15

Den totala frånvaron för läsåret 2012/2013 uppgick till 15 procent som andel av planerad undervisningstid, en ökning med en procentenhet jämfört med föregående år. Den ogiltiga frånvaron uppgick till sex procent vilket är oförändrat jämfört med i fjol. Det finns en stark koppling med en god närvaro och måluppfyllelse i form av kunskapsresultat och minskade avhopp. Frånvaro är i många fall en tidig indikator på eventuella kommande studieavbrott.

På skolnivå visar resultaten från de enskilda skolorna att den ogiltiga frånvaron varierar mellan 16 och 1 procent, en mycket stor skillnad. Det är också en stor skillnad i utbildningsuppdraget mellan de skolor som utgör ytterligheterna i resultatintervallet. Frånvaro är ett viktigt område och utgör en del i kommande resultatdialoger.

Underliggande data kring frånvaro är något osäkra då de är hämtade från olika verksamhetssystem där registrerings- och sammanställningsrutiner skiljer sig åt. Sammantaget gör förvaltningen bedömningen att registreringsrutinerna har stärkts över tid.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2012	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel elever som enligt skolundersökning en F-klass är nöjda med - Jag känner mig trygg i skolan	86 %	85 %		90 %		2013
 Andel elever som enligt skolundersökning en åk 2 är nöjda	65 %			50 %		2013

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2012	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
med - Jag kan arbeta i lugn och ro på lektionerna.						
 Andel elever som enligt skolundersökning en åk 2 är nöjda med - Jag känner mig trygg i skolan	90 %	90 %		90 %		2013
 Andel elever som enligt skolundersökning en åk 5 är nöjda med Jag kan arbeta i lugn och ro på lektionerna	63 %			60 %		2013
 Andel elever som enligt skolundersökning en åk 5 är nöjda med Jag känner mig trygg i skolan,	88 %	88 %		90 %		2013
 Andel elever som enligt skolundersökning en åk 8 är nöjda med Jag kan arbeta i lugn och ro på lektionerna	53 %			46 %		2013
 Andel gymnasieelever som enligt gymnasieundersökningen är nöjda med Det är arbetsro på mina lektioner	55 %	49 %		60 %		2013

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Skapa inspirationsplatser i skolor som är bra exempel på arbetet med trygghet och studiero.	2013-01-01	2013-12-31	

Nämndmål:

2.2.3 Samtliga elever i stadens kommunala skolor ska ha ett reellt inflytande över, ansvar för och förståelse för sitt eget lärande

◆ Uppfylls delvis

Förväntat resultat

Lärare i grundskolan formulerar varje termin, tillsammans med elev och dess vårdnadshavare, en framåtsyftande individuell utvecklingsplan (IUP) som baseras på de skriftliga omdömena. Inför varje arbetsområde formuleras i grundskolan en planering där det tydligt framgår vilka förmågor eleven ska få möjlighet att utveckla inom ramen för undervisningen samt hur bedömningen ska gå till. I gymnasieskolan ska eleven ha en studieplan som regelbundet följs upp i utvecklingssamtalen. Arbetet för att eleverna ska förstå progressionen i lärandet synliggörs i lärandemiljön genom exempelvis kontinuerlig feedback, kamratbedömning och bedömningsmatriser. Med ökad ålder ökar elevers delaktighet i planering och uppföljning. Eleverna får genom detta en god kännedom om sin prestationsförmåga i förhållande till målen. Detta leder till att eleverna utvecklar en positiv attityd till lärande och ser sin egen ansträngning som betydelsefull.

Grundskola

Elevernas inflytande

I vårens brukarundersökning ställs frågor om elevinflytandet. Följande påståenden bedöms:

- Lärarna lyssnar på mig och tar hänsyn till vad jag tycker
- Jag är nöjd med det inflytande som jag har över mitt skolarbete (inte årskurs 2)
- I utvecklingssamtalen pratar vi om vad jag gör bra och vad jag behöver förbättra
- Utvecklingssamtalen genomförs på ett sätt som jag förstår

Resultaten för de senaste tre åren ser ut så här:

Tabell 21: Sammanfattning av samtliga fyra frågor om inflytande (andel positiva svar, %)

Årskurs 2	2011	-
	2012	92
	2013	93
Årskurs 5	2011	88
	2012	90
	2013	91
Årskurs 8	2011	70
	2012	72
	2013	78
Föräldrar förskoleklass	2011	76
	2012	81
	2013	82

Föräldrar åk 2	2011	81
	2012	82
	2013	82

Elevernas upplevelse kring delaktighet och kunskap har förbättrats påtagligt i årskurs 8. I övriga årskurser är resultaten relativt oförändrade i jämförelse med förra året.

Gymnasieskola

Resultat från brukarundersökningen avseende information och inflytande

Tabell 22: Brukarundersökning 2012-2013

Andel nöjda elever i gymnasieundersökningen avseende:	Resultat 2012	Resultat 2013	Årsmål 2013
Som upplever att deras lärare har informerat dem om vad som krävs för att uppnå de olika betygen	67	66	70
Informerar eleverna hur de ligger till under kursens gång.	53	54	60
Att få vara med och påverka hur de arbetar under lektionerna	43	48	50

För två av de tre påståenden ovan som utgör indikatorer inom målområdet för inflytande och elevernas eget ansvar för sina studier syns endast små förändringar om en procentenhet.

När resultaten granskas i ett genusperspektiv är svarsmönstret ganska varierat. På skolnivå är det en mix i andelen positiva svar mellan pojkar och flickor och inget direkt mönster som kan generaliseras i några konkreta slutsatser. I likhet med det som beskrevs under målet för trygghet 2.2.2. är det främst inom respektive skola som dessa resultatskillnader bör analyseras till stöd för lokalt utvecklingsarbete.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2012	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel elever som enligt skolundersökning en åk 5 är nöjda med Jag vet vad jag behöver kunna för att nå målen i de olika ämnena	84 %	80 %		82 %		2013
 Andel elever som enligt skolundersökning en åk 8 är nöjda med Jag vet vad jag behöver kunna för att nå målen i de olika ämnena	66 %	58 %		70 %		2013

◆ Andel elever som är nöjda med hur deras lärare informerar om vad som krävs för att uppnå de olika betygen, enligt gymnasieundersökningen	66 %	67 %	70 %	2013
◆ Andel elever som är nöjda med hur deras lärare under kursens gång informerar om hur man ligger till, enligt gymnasieundersökningen	54 %	53 %	60 %	2013
◆ Andel elever som är nöjda med Jag får vara med och påverka hur vi arbetar under lektionerna, enligt gymnasieundersökningen	47,99 %		50 %	2013
● Andel vårdnadshavare som enligt skolundersökning en F-klass är nöjda med - Jag och mitt barn vet vad mitt barn behöver för att lära och utvecklas	80 %		80 %	2013
◆ Andel vårdnadshavare som enligt skolundersökning en i fritidshem är nöjda med – det inflytande mitt barn har över fritidshemmets aktiviteter	68 %	65 %	75 %	2013
◆ Andel vårdnadshavare som enligt skolundersökning en åk 2 är nöjda med - Jag och mitt barn vet vad mitt barn behöver för att lära och utvecklas	78 %	77 %	83 %	2013

Nämndmål:

2.2.4 Samverkan med andra aktörer ska öka såväl inom närområdet som internationellt

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Samverkan mellan socialtjänst, förskola, skola, polis och föräldrar stärker barns och elevers möjligheter att tidigt få adekvat stöd som bidrar till utveckling och lärande.

Samverkan med näringsliv, utbildningar, högskolor och andra intressenter bidrar till att förbereda barn och elever att aktivt delta i morgondagens samhälle och arbetsliv.

Samverkan med näringsliv, utbildningar, högskolor och andra intressenter bidrar till att förbereda barn och elever att aktivt delta i morgondagens samhälle och arbetsliv.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.3 Stockholmarna upplever att de får god service och omsorg

● Uppfylls helt

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
▶ Stadsdelsnämnderna och utbildningsnämnden ska säkerställa att stadens riktlinjer för samverkan mellan förskola, skola och socialtjänst för barn/ungdomar som far illa eller riskerar att fara illa är implementerad i alla förskolor och skolor	2013-01-01	2013-12-31	
▶ Nämnderna och stadens bolag ska beakta barnperspektivet och säkerställa barnens rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention	2013-01-01	2013-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.4 Stockholms stad är en attraktiv arbetsgivare med spännande och utmanande arbeten

● Uppfylls helt

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2012	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
● Antal ungdomar som fått sommarjobb i stadens regi		70 st		71 st	5100	2013
● Aktivt Medskapandeinde x		78		80	80	2013
● Andel medarbetare på deltid som erbjuds heltid		20 %		30 %	75 %	2013
● Chefer och ledare ställer tydliga krav på sina medarbetare		65 %		68 %	80	2013
● Medarbetare vet vad som förväntas av dem i deras arbete.		90 %		92 %	92	2013
◆ Sjukfrånvaro	4,6 %	4,4 %	4,4 %	4,1 %	4,4 %	Tertial 2 2013

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
▶ Kommunstyrelsen ska i samråd med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna se över och utveckla stadsgemensamma principer och metoder för rekrytering, kompetensutveckling och karriärvägar för förskolans personal	2013-01-01	2013-12-31	
▶ Erbjuda lärare möjlighet till kompetensutveckling samt skapa nya karriärvägar för lärare genom karriärtjänst och forskning	2011-01-01	2014-12-31	
▶ Staden ska införa karriärutvecklingstjänster, förstelärare och lektorer, i enlighet med karriärutvecklingsreformen	2013-01-01	2013-12-31	
▶ Utbildningsnämnden ska bryta ned mål på individnivå för att skapa bättre förutsättningar för en individualiserad lönesättning i syfte att premiera bra lärare	2013-01-01	2013-12-31	

Nämndmål:

2.4.1 Utbildningsnämnden ger förutsättningar för medarbetare att kunna ta initiativ till att utveckla sig och sitt uppdrag

2.4.2 Utbildningsnämnden ger förutsättningar för chefer att utöva ett ledarskap med fokus på verksamhetens måluppfyllelse och medarbetares utveckling

2.4.3 Skickliga lärare ska kunna göra karriär

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Medarbetarna är kompetenta och engagerade i sin yrkesutövning och bidrar i arbetet med att utveckla en god arbetsmiljö och skolans kvalitet för ökad måluppfyllelse för eleverna. Chefer utövar ett nära och kommunikativt ledarskap med tydliga krav på sina medarbetare samt stödjer dem i sitt yrkesutövande. Chefer kan genom systematiska resultatuppföljningar och utvärderingar organisera verksamheten så att den bidrar till att medarbetares kompetenser och erfarenheter tillvaratas och utvecklas i en organisation som ständigt strävar efter en högre måluppfyllelse. Lärare är behöriga i de ämnen de undervisar i, med god kompetens inom både kunskapsområde och didaktik och erbjuder kompetens- och karriärutveckling i olika former. Lärarna bidrar till skolans utveckling och relaterar till relevant forskning och beprövad erfarenhet.

Karriärvägar för lärare

Utbildningsnämnden fattade i april 2013 beslut om en enhetlig struktur för lärares karriärvägar som under året förankras och genomförs. En del är att verkställa regeringens beslut om förstelärare och lektorer. Staden har för 2013 tilldelats statsbidrag för 197 förstelärare och 9 lektorer. Arbetet med att ansöka om tilldelning för 2014 inleds under hösten där den preliminära tilldelningen av statsbidrag motsvarar 293 förstelärare som ska fördelas mellan grund- och gymnasieskola samt vuxenutbildning/svenska för invandrare.

Arbetet med karriärvägar följs under läsåret av en partsgemensam arbetsgrupp.

Ett meriteringssystem för särskilt yrkesskickliga lärare har upphandlats. Nio lärare (tre från grundskola och sex från gymnasieskola) meriterades i juni i den första omgången av det särskilda meriteringsprogrammet för yrkesskickliga lärare. 30 lärare påbörjade under vårterminen programmet och en ny omgång kommer att starta i höst.

Strategisk kompetensförsörjning lärare

Målet för förvaltningens arbete med strategisk kompetensförsörjning lärare är att verksamheterna ska ha ett systematiskt och kvalitetssäkrat arbete med kompetensförsörjning fullt ut år 2016.

I maj fattade förvaltningsledningen beslut om mål, styrning och uppföljning för strategisk kompetensförsörjning av lärare 2013-2016. Beslutet innebär att målgruppsanpassade insatser

ska tas fram som en del i verksamhetsplan 2014, för att genomföras gemensamt av grundskoleavdelningen, gymnasieavdelningen och personalavdelningen.

Under året har ett stort antal workshops om kompetensförsörjning genomförts i verksamheten och med fackliga företrädare från lärar- och skolledarfack. Grundskole- och gymnasiechefer är nyckelpersoner i det interna förankringsarbetet. Sedan augusti finns en arbetsgrupp med grundskole- och gymnasiechefer knuten till arbetet. Arbetet genomsyras av ett involverande arbetssätt såväl internt som externt.

Lärförsörjning

Tabell 23: Grundskolan, årskurs 0–9, 2013 – 2021, höstterminen. Prognos över antal elever, antal lärare, pensionsavgångar och nyrekrytering för att bibehålla lärartäthet.

År	Antal elever*	Antal lärare**	Pensionsavgångar	Nyrekrytering	Lärartäthet
2013	63 547	4 957	199	199	12,8
2014	65 952	5 145	207	394	12,8
2015	68 560	5 348	215	418	12,8
2016	70 816	5 524	222	398	12,8
2017	72 635	5 666	227	369	12,8
2018	74 136	5 783	232	349	12,8
2019	75 364	5 879	236	332	12,8
2020	76 234	5 947	239	307	12,8
2021	76 992	6 006	241	300	12,8

*Siffrorna är hämtade från Swecos elevprognos och gäller höstterminen för redovisat år.

**Antal lärare i LISA maj 2013 (exklusive modersmål) omräknat till heltidstjänster

Tabell 24: Gymnasieskolan, årskurs 1–3, 2013 – 2021, höstterminen. Prognos över antal elever, antal lärare, pensionsavgångar och nyrekrytering för att bibehålla lärartäthet.

År	Antal elever*	Antal lärare**	Pensionsavgångar	Nyrekrytering	Lärartäthet
2013	16 183	1 391	75	75	11,6
2014	15 478	1 330	72	11	11,6
2015	15 576	1 339	72	81	11,6
2016	15 814	1 359	73	94	11,6
2017	16 153	1 388	75	104	11,6
2018	16 721	1 437	77	126	11,6
2019	17 329	1 490	80	133	11,6
2020	17 976	1 545	83	139	11,6
2021	18 464	1 587	86	128	11,6

*Siffrorna är hämtade från Swecos elevprognos och gäller höstterminen för redovisat år.

**Antal lärare i LISA maj 2013 (exklusive modersmål) omräknat till heltidstjänster

Hälsa och arbete

Arbetet med hälsa och rehabilitering sker både individuellt och i grupp, i ett nära samarbete med Försäkringskassan, företagshälsovården Avonova samt Arbetslivsresurs.

Förvaltningen har tagit fram en verktygslåda som innehåller centralt finansierade hälsofrämjande, förebyggande och rehabiliterande insatser. Efter 90 dagars sjukskrivning erbjuds medarbetare en utredningsinsats via Arbetslivsresurs. Insatserna utnyttjas inte tillräckligt varför chefer informerats ytterligare om dem.

Sjukfrånvaron uppgår till 4,6 procent till och med juli månad. Den långa sjukfrånvaron >365 dagar har halverats jämfört med 2012. Korttidsfrånvaron är oförändrad medan den medellånga, det vill säga 15-365 dagars frånvaro, visar en ökning. Tidigare har korttidsfrånvaron ökat varför förvaltningen behöver analysera denna förändring och undersöka om förslag på nya insatser behöver tas fram. Förvaltningen bedömer att det uppsatta målet på 4,1 procent endast delvis kommer att uppnås.

Planeringsverktyg för kompetensförsörjning - KOLL.

Under våren har informations- och utbildningsinsatser genomförts för skolledare och chefer om planeringsverktyget KOLL som togs i bruk i juni. Lärare har registrerat utbildning och undervisning (ämne/årskurs) i systemet.

Hittills har cirka 75 procent av lärarna registrerat sina behörighetsuppgifter i systemet. När skolledarna stämt av uppgifterna i månadsskiftet augusti/september kan statistik börja tas ut från systemet.

Lärarlyftet - Behöriga lärare

Förvaltningen fortsätter under året att arbeta med att skapa förutsättningar för att få fler behöriga lärare, bland annat tillförs centrala medel för lärarlyftets kurser i matematik, naturvetenskap/teknik, svenska som andraspråk samt specialpedagogik. Under vårterminen har 114 lärare (92 i grundskolan och 22 i gymnasiet) utnyttjat möjligheten att läsa inom lärarlyftet vilket är en ökning med 42 lärare jämfört med höstterminen 2012.

Tabell 25: Fördelning mellan olika ämnen:

Ämne	Antal lärare totalt	Grundskola				Gymnasie- skola
		Fritidsped	F-3	4-6	7-9	
Praktisk-estetiska ämnen	30	20		6	4	
Matematik	24		10	5	3	4
Engelska/Tyska	17		9	4	2	1
NO/Teknik	17		1	7	4	5
SO	11		2	3	3	3
Svenska som andraspråk	8			1	1	5
Svenska	5			3	1	1
Specialpedagogik	5		2			3

Under våren har samarbete med organisationen Teach for Sweden inletts och 2 lärarstudenter kommer att arbeta på Rinkebyskolan under sin utbildning.

Arbetsmiljö

I arbetet med uppdraget att se över lärares arbetsmiljö startade i januari ett partsgemensamt arbete för att ta fram åtgärder. I februari 2013 fick utbildningsnämnden ett föreläggande från Arbetsmiljöverket rörande lärares arbetsbelastning där tre kravpunkter formulerades:

- Klargör skriftligt respektive lärares arbetsuppgifter och prioriteringsordning inom lärares reglerade arbetstid samt redovisa vilket stöd som ges till lärare
- Undersök omfattningen av lärares arbetsuppgifter, särskilt administrativa arbetsuppgifter. Bedöm risken för ohälsa och olycksfall. Ta bort eller förenkla arbetsuppgifter
- Medarbetare och skyddsombud ska medverka i arbetet.

Förvaltningen och skyddsombud från lärarorganisationer och Sveriges Skolledarförbund har skapat en arbetsgrupp för att ta fram underlag för åtgärder. Utbildningsnämnden har fattat flera beslut som innebär att vissa arbetsuppgifter tas bort, förenklas eller blir frivilliga för skolorna. Nämnden har också antagit nya riktlinjer som ett stöd för hur prioritering av lärares arbetsuppgifter ska ske lokalt i dialog mellan chef och medarbetare. Förvaltningen har tagit fram lathundar för skolorna för att underlätta implementeringen av de förändringar och åtgärder som nämnden har beslutat om.

Förvaltningen har genomfört en enkät till alla tillsvidareanställda lärare. Den visar ett antal områden där risk finns för att ohälsa kan uppstå. Skolorna får i uppdrag att under hösten lokalt arbeta vidare med dessa frågor och vidta åtgärder. Förvaltningen kommer att följa arbetet för att säkerställa att skolor får det stöd de behöver för detta.

Arbetet med lärares arbetsmiljö fortsätter, bl.a. genom att en utbildningsinsats om samverkan och systematiskt arbetsmiljöarbete ska tas fram som stöd för skolornas arbete.

Deltid till heltid

Arbetet med att erbjuda en ökad sysselsättningsgrad till alla kvarvarande ofrivilligt deltidsanställda har ännu inte gett den effekt som önskas. Förvaltningen intensifierar ansträngningarna för att medarbetare med deltidsanställningar ska kunna erbjudas ökad sysselsättningsgrad. Både chefer och medarbetare behöver fortlöpande stöd i förändringsarbetet och kommer att involveras alltmer i arbetet. Arbeta pågår med att registrera deltidsanställda som önskar utökning av tjänstgöringsgraden i Win-LAS-systemet.

En inventering kring användandet av timavlönade inom förvaltningen har genomförts för att se om det finns möjlighet att erbjuda medarbetare heltid istället för att använda timavlönad personal.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Två karriärsteg för lärare - lektor och förstelärare - inrättas i syfte att ytterligare stärka professionen och främja kollegialt lärande.	2013-01-01	2013-12-31	
 Utarbeta former för samverkan med arbetsförmedling och andra aktörer med syfte att stödja personer med funktionsnedsättning vad gäller möjligheterna till anställningar och praktikplatser.	2013-01-01	2013-12-31	
 Utarbeta riktlinjer som stödjer jämlik, jämställd och ickediskriminerande rekrytering.	2013-01-01	2013-12-31	
 Utbildningsförvaltningen genomför en inventering hos stadens skolor för möjligheterna att under sommarlovet ta emot även barn/ungdomar med funktionsnedsättningar för feriearbete.	2013-01-01	2013-12-31	

KF:s inriktningsmål:

3. Stadens verksamheter är kostnadseffektiva

● Uppfylls helt

Utbildningsnämnden bidrar till att kommunfullmäktiges inriktningsmål uppfylls. Nämnden redovisar i prognosen ett nettounderskott om 57,9 mnkr efter prestationsförändringar och budgetjusteringar. Efter resultatdispositioner redovisas ett utfall i enlighet med budget.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.1 Budgeten är i balans

● Uppfylls helt

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2012	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
● Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföring ar	100 %			100 %	100 %	Tertial 2 2013
◆ Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföring ar	100,5 %	99,9 %		100 %	100 %	Tertial 2 2013
● Nämndens prognossäkerhet T2		0 %		+/-1 %	+/- 1 %	2013

Nämndmål:

3.1.1 Utbildningsnämnden ökar kostnadsmedvetenheten och prognossäkerheten

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Nämndens verksamheter håller budget. Goda analyser bidrar till att prognossäkerheten är hög.

Uppföljning av driftbudget

Prognos över årsutfall

Driftverksamhet, mnkr	Budget	Årsprognos	Avvikelse
Summa kostnader	15 369,7	16 011,7	-642,0
Drift och underhåll	15 309,2	15 954,6	-645,4
Kapitalkostnader	60,5	57,1	3,4
Summa intäkter	-1 748,8	-1 816,5	67,7
Nettoutfall	13 620,9	14 195,2	-574,3
Beräknade prestationsökningar*			490,1
Begärda budgetjusteringar			26,3
Summa justerat nettoutfall			-57,9
Ingående resultatfond från 2012			168,4
Resultatöverföring till 2014			-110,5
Nettoutfall efter resultatfond			0,0

Investeringsverksamhet, mnkr	Budget	Årsprognos	Avvikelse
Investeringsutgifter	70,0	54,0	16,0

Utbildningsnämnden redovisar ett underskott om 57,9 mnkr efter prestationsförändringar och budgetjusteringar. Efter resultatdispositioner redovisas ett utfall i enlighet med budget.

Elevantal grundskola och gymnasieskola, egen regi samt andra huvudmän

Grundskola	VB 2012 (antal)	Andel %	VP 2013 (antal)	Andel %	Prognos T2	Andel %
Kommunal	60 195	76,3%	62 240	75,9%	62 340	76,1%
Fristående*	17 507	22,2%	18 500	22,6%	18 380	22,4%
Annan kommun	1 211	1,5 %	1 220	1,5 %	1 220	1,5 %
Totalt Grundskola	78 913		81 960		81 940	

Gymnasieskola	VB 2012 (antal)	Andel %	VP 2013 (antal)	Andel %	Prognos T2	Andel %
Kommunal	13 044	49,4%	12 580	48,9%	12 290	47,4%
Fristående	10 369	39,3%	10 070	39,1%	10 440	40,3%
Annan kommun	2 994	11,3%	3 080	12,0%	3 200	12,3%
Totalt Gymnasieskola	26 407		25 730		25 930	

*inklusive fristående specialskolor och internationella skolor.

Fler inskrivna barn och elever i verksamheterna jämfört med budget innebär prestationsökningar motsvarande totalt 490,1 mnkr netto. Förändringarna redovisas under respektive verksamhetsområde.

Budgetförutsättningarna för 2013 har utgått från att årets löneavtal sluts på en nivå av 3 procent, vilket innebär 1 procent över riktvärdet.

Budgetjustering begärs med 26,3 mnkr.

Nämnden har påbörjat en upphandling av stadens verksamhetssystem för pedagogisk verksamhet, Skolplattform Stockholm. Den omfattar allt från förskola till vuxenutbildning och sfi. Upphandlingen omfattar alla stadsdelsnämnder, arbetsmarknadsnämnden, stadsledningskontoret och utbildningsnämnden. Projektet kommer att finansieras genom disposition av de i eget kapital, under kommunfullmäktige, särskilt reserverade medlen för verksamhetsutveckling med IT.

Prognosen för kapitalkostnader uppgår till 57,1 mnkr.

Prognoser över antal barn och elever återfinns i bilaga 1. Obligatoriska bilagor återfinns som bilaga 2. Resultatenheter redovisas i bilaga 2 och anslagsenheter i bilaga 3. Bilaga 4 innehåller bokslutsinformation, bilaga 5 operationell leasing och bilaga 6 nyckeltal.

Prognos per verksamhetsområde, inklusive kapitalkostnader

Driftverksamhet, Netto, mnkr	Budget	Prestationer	Om-slutning	Budget-justeringar	Justerad budget	Prognos	Avvikelse
Förskola	1 937,2	89,9	0,0	6,3	2 033,5	2 030,0	3,4
Grundskola inkl Fritidshem	8 360,5	392,2	0,0	20,0	8 772,8	8 843,8	-71,1
Grundsärskola	335,7	-2,6	0,0	0,0	333,1	339,2	-6,1
Gymnasieskola	2 454,7	-15,9	0,0	0,0	2 438,8	2 443,4	-4,6
Gymnasiesärskola	158,6	26,5	0,0	0,0	185,1	181,1	4,0
Utbildning för vuxna	3,0	0,0	0,0	0,0	3,0	4,2	-1,3
Nämnd och övergrip.	371,1	0,0	0,0	0,0	371,1	353,4	17,7
Netto	13 620,9	490,1	0,0	26,3	14 137,3	14 195,2	-57,9
Resultatfond från 2012							168,4
Resultatfond till 2014							-110,5
							0,0

Förskola

Driftverksamhet, Netto, mnkr	Budget	Prognos	Avvik. före fonder	Avvik. efter fonder
Förskola	2 033,5	2 030,0	3,4	3,4

Analys av utfallet

Förskoleverksamheten redovisar ett överskott om 3,4 mnkr. Kostnaderna för utbildning till förskollärare minskar med 3,0 mnkr eftersom Stockholms universitet inte startar erfarenhetsbaserad utbildning till förskollärare höstterminen 2013. Resterande överskott beror på ökade intäkter för försäljning av kursverksamhet till stadsdelsnämndernas förskolor.

Prestationsförändringar

Prestationsförändringarna inom förskolan uppgår till totalt 89,9 mnkr. I fristående förskolor förväntas det genomsnittliga antalet barn öka med 590 barn jämfört med kommunfullmäktiges budget. Detta motsvarar 100,2 mnkr i ökade schabloner, inklusive barnomsorgsgarantin som uppgår till 3,5 mnkr.

I kommunfullmäktiges budget för 2013 fick nämnden felaktigt en schablonbudget om 10,3 mnkr för stockholmsbarn i andra kommuner. Kostnadsansvaret för dessa barn ligger sedan våren 2012 på stadsdelsnämnderna. Korrigerings av den felaktiga schablonbudgeten kommer att ske i samband med tertialrapport 2.

Budgetjustering

Utbildningsnämnden ansvarar för utbetalning av bidrag till fristående förskolor med hög hyra. En budgetjustering om 6,3 mnkr begärs för denna hyreskompensation, se bilaga 2.

Grundskola, fritidshem och grundsärskola

Driftverksamhet, Netto, mnkr	Budget	Prognos	Avvik. före fonder	Avvik. efter fonder
Grundskola inkl Fritidshem	8 772,8	8 843,8	-71,1	-16,7
Grundsärskola	333,1	339,2	-6,1	-6,1
Totalt	9 105,9	9 183,0	-77,2	-22,8

Analys av utfallet

Grundskoleverksamheten inklusive fritidshem och grundsärskola redovisar ett underskott om 77,2 mnkr före fonder och 22,8 mnkr efter resultatdispositioner. Jämfört med tertialrapport 1 är det en försämring av resultatet med 21,6 mnkr före och 7,2 mnkr efter resultatdispositioner. Underskottet återfinns främst inom egen regi.

Tilläggsbelopp (verksamhetsstöd) grundskola

Den totala kostnaden för tilläggsbelopp 2013 beräknas uppgå till 325,2 mnkr, inklusive budgetjustering. För vårterminen 2013 uppgick kostnaden för fattade beslut till 174,2 mnkr. Beslut som fattats inom det tidigare systemet fortsätter att gälla och kommer att kosta 90,0 mnkr för höstterminen 2013. I april fattade nämnden beslut om ett nytt resursfördelningssystem för tilläggsbelopp för elever med ett omfattande behov av stöd i grundskolan. Kostnaderna för tilläggsbelopp enligt det nya systemet beräknas uppgå till mellan 50,0 och 60,0 mnkr för höstterminen 2013.

Öppen fritidsverksamhet

Fristående fritidsklubbar visar ett underskott om 2,0 mnkr vilket beror på ett ökat elevantal. Kostnaden för fristående fritidsklubbar beräknas uppgå till 22,0 mnkr och för egen regi till 46,3 mnkr.

Egen regi

Grundskola inklusive grundsärskola och fritidshem redovisar ett underskott om 64,1 mnkr före och ett underskott om 9,8 mnkr efter resultatdispositioner. Det är en försämring jämfört med tertialrapport 1 med 26,9 mnkr före och 12,5 mnkr efter resultatdispositioner. Av underskottet hänför sig 3,6 mnkr till grundsärskolan.

Av de 78 skolor som redovisar underskott före resultatdispositioner är 66 stycken resultatenheter. Vissa resultatenheter använder sina fonder till olika satsningar som exempelvis IT-miljö, matematik- och språkutveckling, men fonderna används även till att täcka kostnader i den ordinarie verksamheten.

Skolornas underskott förklaras delvis av förändrade budgetförutsättningar jämfört med 2012 och att de ännu inte har hunnit anpassa sina organisationer till dem. Med ändrade budgetförutsättningar avses förändrad socioekonomisk tilldelning, nytt resursfördelningssystem för elever som har omfattande behov av särskilt stöd och 2012 års löneöversyn. Det uppkom även en differens mellan justerat grundbelopp (skolpeng) och verkligt utfall på skolorna när det gäller central hantering av elkostnader. Nämndens elkostnader ingår från och med 2013 i hyran från SISAB vilken hanteras av central förvaltning och inte som tidigare av den enskilda skolan. Enligt beslut i verksamhetsplanen motsvarar justeringen 2 procent i utebliven höjning av peng. Den justerade skolpengen är baserad på SISAB:s beräkningar av stadens snittkostnader för elförbrukning, vilka är högre än den faktiska elkostnaden var för utbildningsnämnden.

Skolor med prognostiserade underskott har i samband med tertialrapporterna lämnat in åtgärdsplaner för att få en ekonomi i balans. Åtgärdsplanerna visar åtgärder som både har effekt under hösten 2013 och fortsatt effekt 2014. Åtgärderna består främst av personaleffektiviseringar och översyn av organisation utifrån förändrat elevunderlag. Effekterna har ännu inte visat sig i prognoserna och vissa skolor ligger inte i balans inför 2014.

Grundskolestaben redovisar ett överskott om 69,0 mnkr vilket är en förbättring jämfört med tertialrapport 1 om 14,6 mnkr. Överskottet beror bland annat på att vissa planerade projekt senareläggs.

Lokalkostnadernas andel, inklusive elkostnader, av schablon är 20,2 procent, vilket är en ökning med 0,2 procent jämfört med 2012. Ökningen mellan 2011 och 2012 är 0,3 procent.

Med anledning av den tillkommande hyran på Konradsberg har lokalenheten omdisponerat och omprioriterat önskade insatser tidsmässigt så att den obudgeterade posten ryms inom befintliga medel. Kostnaden för Konradsberg avseende grundskolan och 2013 beräknas till 17,0 mnkr.

Lokalprojekteringar ger ett överskott om 5,0 mnkr.

Fristående grundskola/fritidshem

Skolskjuts till fristående grundskola redovisar ett underskott om 9,5 mnkr. Underskottet beror på att skolskjuts för stockholmselever i fristående grundskolor med specialinriktning belägna i kranskommunerna kostar mer än vad som beräknats i tertialrapport 1.

Elevökningen i fristående skolor beräknas ge en ökad kostnad om cirka 5,0 mnkr i socioekonomisk tilldelning jämfört med tertialrapport 1. Ersättning till fristående skolor ska enligt skollagen betalas ut per månad vilket gör att den socioekonomiska tilldelningen till fristående skolor sker med månadsvisa avläsningar medan tilldelningen till skolor i egen regi baseras på avläsningen höstterminen föregående år.

Stockholmselever i andra kommuners kommunala grundskolor

Tilläggsbelopp för stockholmselever i andra kommuners kommunala skolor beräknas ge ett överskott om 2,0 mnkr.

Prestationsförändringar

Grundskoleverksamhetens schablonbudget beräknas öka med totalt 304,3 mnkr. Av ökningen avser 210,4 mnkr grundskola i egen regi och 93,9 mnkr fristående skolor och kommunala skolor i andra kommuner. Jämfört med kommunfullmäktiges budget beräknas en ökning med 3 000 elever i egen regi och 1 360 elever i fristående skolor. Antalet stockholmselever i andra kommuners skolor beräknas minska något.

Antalet barn inskrivna i fritidshem beräknas öka med totalt 2 250 barn, varav 1 860 i egen regi och 390 i fristående verksamhet. Det motsvarar en schablonökning jämfört med kommunfullmäktiges budget om 98,7 mnkr.

Föräldrantäkterna för fritidshem beräknas öka med 10,8 mnkr.

I grundsärskola i egen regi beräknas antalet elever minska med 25 elever medan antalet i fristående grundsärskolor och i andra kommuner beräknas öka med 10 elever. Schablontilldelningen beräknas minska med 2,6 mnkr inklusive tillägg för fritidshem och skolskjuts.

Omslutningsförändringar

Verksamhet grundskola redovisar omslutningsförändringar om 44,0 mnkr avseende ökade statsbidrag och ökade intäkter avseende försäljning av verksamhet på skolorna.

Budgetjustering

Utbildningsförvaltningen föreslår att en budgetjustering med totalt 20,0 mnkr begärs för ökade kostnader avseende tilläggsbelopp, se ovan under Tilläggsbelopp (verksamhetsstöd) grundskola samt i bilaga 2.

Gymnasieskola

Driftverksamhet, Netto, mnkr	Budget	Prognos	Avvik. före fonder	Avvik. efter fonder
Gymnasieskola	2 438,8	2 443,4	-4,6	-10,4

Analys av utfallet

Verksamheten redovisar ett underskott om 4,6 mnkr före och ett underskott om 10,4 mnkr efter resultatdispositioner. Detta är en förbättring jämfört med tertialrapport 1 som redovisade ett underskott om 13,4 mnkr före och 22,4 efter resultatdispositioner. Underskottet återfinns för gymnasieskolorna i egen regi.

Egen regi

Gymnasieskolorna i egen regi redovisar ett underskott om 57,5 mnkr. Underskottet beror främst på elevminskning och svårighet att anpassa organisationen efter minskat och förändrat elevunderlag och kostnader för IT samt ökade kostnader för införandet av Gy11. Den största delen av gymnasieskolornas underskott beror på personalkostnader då avveckling inte har genomförts i erforderlig takt. Personallönekostnaden har ökat från år 2010 med 12 procent per elev, vilket innebär att en allt större del av grundbeloppet (programpeng) går till att täcka personalkostnader på gymnasiet. Flera skolor planerar att använda fonderna för att parera osäkerheten över framförallt elevantalet och osäkerhet kring när i tiden genomförda/föreslagna neddragningar kan få full ekonomisk effekt. Antalet ansökningar till yrkesprogrammen har fortsatt att minska vilket påverkar skolornas organisation och därmed också deras ekonomi. Gymnasieskolorna arbetar aktivt med att se över sin tjänstefördelning och sträva åt sin inre organisation. Från och med hösten 2013 arbetar skolorna enbart efter Gy11, vilket i förlängningen borde medföra minskade kostnader.

Lokalkostnadernas andel, inklusive elkostnader, av schablon är 22,0 procent, en ökning med 1,0 procent jämfört med 2012. Ökningen mellan 2011 och 2012 är också 1,0 procent.

De gymnasieskolor som redovisar underskott har tagit fram åtgärdsplaner innehållande analys och åtgärdsprogram för att anpassa organisation till det förändrade elevunderlaget. Regelbundna möten genomförs med gymnasiedirektör, ekonomichef, controller och skola. Som ytterligare led i översynen av gymnasieskolornas ekonomi ser förvaltningen över antalet gymnasieskolor, på grund av överkapacitet. Det minskande elevantalet har lett till att lokalerna inte utnyttjas effektivt. Stockholms stad erbjuder i dag samtliga program utom industriprogrammet. Med dagens negativa elevutveckling i kombination med det minskande intresset för de yrkesinriktade programmen behöver staden se över möjligheten att minska antalet erbjudna program.

Av underskotten hänförs 23,8 mnkr (före fond) till Farsta gymnasium, Midsommarkransens gymnasium och Brännkyrka gymnasium. Dessa skolor är inne i stora förändringsprocesser;

Farsta gymnasium har stoppat elevintaget, Brännkyrka gymnasium avslutade sin verksamhet i och med vårterminen 2013 och Midsommarkransens gymnasium startar upp en ny verksamhet i Brännkyrka gymnasiums lokaler. Även Ross Tensta gymnasium visar ett stort underskott om 7,9 mnkr. Skolan har inte kunnat anpassa sin verksamhet till det ekonomiska utrymmet. En översyn av verksamheten genomförs.

För gymnasieverksamhetens kostnader är det av betydelse vilka program eleverna väljer. Programkostnaderna har ökat med 3,3 mnkr vilket främst beror på ökning av elever som läser språkinträdning. Antalet elever på sommarskola prognostiseras minska i förhållande till budget vilket innebär minskade schablonintäkter.

Underskotten på gymnasieskolorna pareras av minskade kostnader på central förvaltning, som till exempel lägre kostnader för lokalprojekteringar, minskade kapitalkostnader och minskade kostnader för övertalig personal.

Lokalkostnader

Kostnaden för tillkommande hyra för gymnasieskola i Konradsberg beräknas till 16,5 mnkr istället för budgeterade 9,0 mnkr. Med anledning av den tillkommande hyran på Konradsberg har lokalenheten omfördelats och omprioriterat önskade insatser tidsmässigt. Den obudgeterade posten om 7,5 mnkr ryms inom befintliga medel för gymnasieavdelningen.

Lokalprojekteringar ger ett överskott om 8,5 mnkr.

Fristående gymnasieskola

Fristående gymnasieskola redovisar ingen avvikelse mot budget. Programpengen till fristående gymnasieskolor blir 10,2 mnkr lägre än budgeterat medan kostnaderna för verksamhetsstöd blir 9,7 mnkr högre och kostnaden för antagningskansliet 0,5 mnkr högre.

Överskottet av programpeng beror på att schablonen ökat med 3,0 procent medan KSL:s läns gemensamma prislista ökat med 1,1 procent. 94 procent av eleverna i fristående gymnasieskola går på program med pris enligt KSL:s prislista.

Underskottet på verksamhetsstöd beror på att många ansökningar för elever i fristående skolor med specialinriktning beviljades under hösten 2012 och att dessa beslut fortfarande gäller under vårterminen 2013.

Stockholmselever i andra kommuners gymnasieskolor

Elever i andra kommuners kommunala gymnasieskolor redovisar ett underskott om 1,7 mnkr. Sedan den samordnade ungdoms- och elevdatabasen för kommunerna i Stockholms län togs i bruk betalas ersättningen för stockholmselever i andra kommuners skolor ut månadsvis. Schablonersättningen till nämnden beräknas på avläsning vår och höst. Elever som tillkommer efter avläsningstillfällena innebär en ökad kostnad för nämnden.

Tilläggsbelopp gymnasieskola

Kostnaden för tilläggsbelopp för gymnasieskolorna i egen regi beräknas uppgå till 17,0 mnkr, för fristående skolor förväntas tilläggsbeloppet uppgå till 20,0 mnkr, vilket ger ett underskott på ca 10,0 mnkr.

Prestationsförändringar

Gymnasieskolan redovisar prestationsminskningar motsvarande 15,9 mnkr. För egenregiverksamheten minskar antalet elever med 770 vilket innebär en schablonminskning om 61,8 mnkr. Antalet stockholmselever i andra kommuners gymnasieskolor ökar med 600 elever vilket ger en schablonökning om 52,1 mnkr. Antalet stockholmselever i fristående gymnasieskolor minskar med 70 elever. Det motsvarar en schablonminskning med 6,2 mnkr.

Antalet stockholmselever i gymnasial utbildning beräknas minska med 200 elever jämfört med kommunfullmäktiges budget.

Antalet elever från andra kommuner som går i Stockholms gymnasieskolor förväntas öka med 100 elever.

Elevantal i egen regi, andra kommuner och landsting samt fristående skolor redovisas i sin helhet i bilaga 1.

Omslutningsförändringar

Gymnasieverksamheten redovisar omslutningsförändringar om 13,4 mnkr.

Omslutningsförändringarna avser ökade intäkter för statsbidrag om 1,0 mnkr, ökade intäkter för interkommunala elever om 6,9 mnkr samt ökade intäkter på gymnasieskolorna om 5,5 mnkr.

Gymnasiesärskola

Driftverksamhet, Netto, mnkr	Budget	Prognos	Avvik. före fonder	Avvik. efter fonder
Gymnasiesärskola	185,1	181,1	4,0	4,0

Analys av utfallet

Gymnasiesärskolan redovisar ett överskott om 4,0 mnkr.

Egen regi

Gymnasiesärskolan redovisar ett överskott om 5,2 mnkr. Överskottet beror dels på att översynen av gymnasiesärskolans lokalkostnader har gett lägre kostnader samt att enheterna bokför både inom verksamhet gymnasie- och gymnasiesärskoleverksamhet.

Fristående gymnasiesärskola

Fristående gymnasiesärskola redovisar ett överskott om 1,6 mnkr, vilket beror på att kostnaderna för skolskjuts blir lägre än vad som beräknades i verksamhetsplanen för 2013.

Stockholmselever i andra kommuners gymnasiesärskolor redovisar ett underskott om 2,8 mnkr. Ersättningen för elever i andra kommuners gymnasiesärskola utgörs av den faktiska kostnaden vilken är högre än tilldelningen från kommunfullmäktige.

Prestationsförändringar

Gymnasiesärskolan redovisar ökade prestationer motsvarande 26,5 mnkr.

Egen regi

För verksamhet i egen regi uppgår ökningen till 12,1 mnkr, inklusive tillägget för behovsgrupp 5. Antalet stockholmselever i egen regi ökar med 10 elever jämfört med kommunfullmäktiges budget.

Annan huvudman

Elever i fristående gymnasiesärskolor ökar med 25 elever jämfört med kommunfullmäktiges budget medan de minskar något i andra kommuners gymnasiesärskolor. Detta ger en sammanlagd ökning av schablonbudget på 14,4 mnkr. inklusive ersättning för beräknade merkostnader i behovsgrupp 5.

Nämnd och övergripande

Driftverksamhet, Netto, mnkr	Budget	Prognos	Avvik. före fonder	Avvik. efter fonder
Nämnd och övergripande	371,1	353,4	17,7	27,0

Analys av utfallet

Inom nämnd och övergripande verksamhet redovisas ett överskott om 17,7 mnkr före fonder och om 27,0 mnkr efter fonder. Överskottet beror främst på förvaltningens reserv.

Nämnden kommer att utnyttja kompetensfondmedel till ett belopp om 25,7 mnkr, varav 7,7 mnkr avser kostnader i samband med utbyte av datorer för grundskola och 18,0 mnkr avser forskning och utveckling.

Nämndens operationella leasingkostnader redovisas i bilaga 5.

Resultatenheter

Ingående fond 2013 mnkr

Grundskola

Ingående fond resultatenheter 2013	156,2
Ingående fond resultatenheter avvecklade i bokslut 2012	-18,9
Totalt ingående fond grundskola	137,3

Gymnasieskola

Ingående fond resultatenheter 2013	23,9
Ingående fond resultatenheter avvecklade i bokslut 2012	-16,3
Totalt ingående fond gymnasieskola	7,6

Övriga

Ingående fond uppdragsavdelningen	23,5
Totalt ingående fond	168,4

Utgående fond 2013 mnkr

Grundskola

Resultatenheter med överskott (66)	118,4
Resultatenheter med underskott (21)	-35,5
Resultatenheter med fond +/-0 (11)	0,0
Totalt utgående fond grundskola	82,9

Gymnasieskola

Resultatenheter med överskott (8)	21,5
Resultatenheter med underskott (5)	-8,2
Resultatenheter med fond +/-0 (1)	0,0
Totalt utgående fond gymnasieskola	13,3

Övriga

Utgående fond uppdragsavdelningen	14,2
Totalt utgående fond	110,5

Grundskolor

Grundskoleavdelningens 98 resultatenheter har en positiv ingående fond som uppgår till 156,2 mnkr, medan de avvecklade resultatenheterna har en negativ ingående fond om 18,9 mnkr som ska täckas i 2013 års bokslut.

I prognoserna redovisar resultatenheterna ett nettounderskott om 89,4 mnkr före och 16,1 mnkr efter resultatdispositioner. Ett överskott om totalt 82,9 mnkr förs över till 2014. I prognosen beräknas 12 resultatenheter att avvecklas i och med 2013 års bokslut. Enligt stadens regler för ekonomisk förvaltning begränsas enheternas resultatöverföring till 5 procent av enhetens bruttobudget. Det innebär att ett underskott om 16,1 mnkr inte förs över till 2014, utan påverkar årets resultat negativt och belastar grundskolestaben.

Gymnasieskolor

Resultatenheterna redovisar ett underskott om 16,5 mnkr före och 6,0 mnkr efter resultatdispositioner. Resultatenheterna hade med sig en ingående fond om 23,9 mnkr i överskott och redovisar en utgående fond om 13,3 mnkr i överskott.

Av gymnasieskolans 32 enheter är 14 resultatenheter. Av dessa visar sex enheter underskott, fyra visar ett nollresultat och fyra visar överskott på årets resultat. Av de enheter som visar underskott använder fyra enheter sina fonder, dels för speciella satsningar under året och dels för att parera underskott kopplade till elevutvecklingen och behov av personalförändringar.

Efter resultatöverföringar redovisar åtta resultatenheter ett överskott om 21,5 mnkr, fem enheter ett underskott om 8,2 mnkr och en enhet redovisar ett nollresultat i resultatöverföring till år 2014. Brännkyrka gymnasium och Midsommarkransens gymnasium prognostiserar underskott överstigande fem procent av bruttobudgeten varför 5,9 mnkr av deras underskott belastar gymnasiestaben. Norra Real, Ross Tensta gymnasium, Kista gymnasium, Östra Real och Spånga gymnasium avvecklades som resultatenhet i bokslutet 2012. Deras underskott om 16,3 mnkr belastar gymnasiestaben. Bromma gymnasium har visat negativa resultat efter fonder två år i rad. Förbättras inte resultatet kommer skolan att föreslås bli anslagsenhet 2014.

Uppdragsavdelningen för stöd kring lärande och elevhälsa

Avdelningen för med sig 23,5 mnkr i ingående resultatfond från 2012. Under 2013 används en del av resultatfonden till att genomföra utvecklingsinsatser inom IT-området. Utgående fond beräknas bli 14,2 mnkr.

Anslagsenheter

Grundskolor

Av de 20 anslagsenheterna inom grundskolan redovisar åtta enheter ett överskott eller nollresultat om sammanlagt 0,3 mnkr, medan tolv enheter redovisar ett underskott om 34,4 mnkr.

För att en skola ska kunna komma tillrätta med sitt underskott samverkar rektor och grundskolechef för den aktuella enheten. I vissa fall deltar även personalavdelningen och ekonomienheten i dessa grupper. Målet är att samtliga skolor ska ha en ekonomi i balans. I samband med årets verksamhetsplan blev tre skolor inrättade som resultatenheter, medan åtta skolor avvecklades.

Gymnasieskolor

Gymnasieskolans 17 anslagsenheter redovisar ett sammanlagt underskott om 41,0 mnkr. 12 enheter visar underskott, fyra enheter visar nollresultat och en enhet visar plusresultat. Farsta gymnasium, Ross Tensta gymnasium och Enskede Gårds gymnasium visar de största underskotten om 14,4 mnkr, 7,9 mnkr respektive 4,9 mnkr. Skolorna har visat negativa

resultat de senaste åren. Farsta gymnasium är under omstrukturering och översyn av övriga skolors verksamhet pågår.

Investeringar

Investeringsverksamhet, mnkr	Budget	Årsprognos	Avvikelse
Investeringsutgifter	70,0	54,0	16,0

Förvaltningens investeringsbudget uppgår till 70,0 mnkr. Hittills har 19,5 mnkr fördelats till grundskolorna, 14,2 mnkr till gymnasieskolorna och 0,3 mnkr till övriga enheter. Därutöver har ett investeringsutrymme om 20,0 mnkr i form av nyetableringsbidrag tilldelats grundskolor för att stimulera till egna kapacitetshöjande åtgärder. De totala investeringsutgifterna för år 2013 beräknas uppgå till 54,0 mnkr. Satsningar kommer att göras på digitala verktyg, miljön, tillgänglighet och på andra kapacitetshöjande åtgärder inom nuvarande lokalbestånd.

Enheterna använder mindre av sina egna investeringsutrymmen i år jämfört med år 2012.

Kapitalkostnaderna uppgår till 57,1 mnkr, vilket är 3,4 mnkr lägre än budget.

Omslutningsförändringar

Omslutningsförändringar motsvarande 57,4 mnkr redovisas under respektive verksamhetsområde och i bilaga 2.

Budgetjusteringar

Nämnden begär budgetjustering med totalt 26,3 mnkr som redovisas under respektive verksamhetsområde och i bilaga 2.

Medel för lokaländamål

Utbildningsnämnden ansvarar för utbetalning av bidrag till fristående förskolor med hög hyra. En budgetjustering motsvarande 6,3 mnkr begärs för denna hyreskompensation, se bilaga 2.

Nämnden ansöker hos kommunstyrelsen om 50,0 mnkr i stimulansbidrag för fristående utförares utbyggnad av förskolelokaler, se bilaga 2.

Jämförelse kostnader mellan tertialrapport 2 2012 och tertialrapport 2 2013

Kostnaderna har ökat med cirka 580 mnkr, jämfört med tertialrapport 2 2012. Det är framförallt kostnader avseende köp av kärnverksamhet, lön, lokaler samt kostnader för konsulter som ökat. Den totala kostnadsökningen motsvarar 6 procent.

Kostnader för köp av kärnverksamhet har ökat med 235 mnkr, vilket främst förklaras av ökat antal barn i fristående förskolor och grundskolor.

Totalt har kostnaderna för lön ökat med 181 mnkr. De ökade kostnaderna förklaras av 2012 års lönerrevision samt ett ökat elevunderlag. Kostnadsökningen motsvarar en ökning om 4 procent.

Lokalkostnaderna har ökat med 92 mnkr, vilket motsvarar en ökning om 14 procent. Ökningen förklaras dels av hyresökning, förändrat avtal med SISAB och dels av ökad förhyrning.

Kostnaderna för konsulter har ökat med 28 mnkr, vilket främst förklaras av ökade konsultkostnader i samband med upphandling av skolplattform.

Analys av balansräkning

Balansräkning, mnkr	UB 2013-08	UB 2012-08	Avvikelse
Tillgångar			
Anläggningstillgångar	160,4	152,6	7,8
Maskiner och inventarier	160,4	152,6	7,8
Omsättningstillgångar	1 149,7	1 152,3	-2,6
Kundfordringar	10,0	8,9	1,1
Diverse kortfristiga fordringar	666,1	638,5	27,6
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	473,1	503,9	-30,8
Kassa och bank	0,5	0,9	-0,4
Summa	1 310,1	1 304,9	5,2
Skulder och eget kapital			
Eget kapital	-916,3	-919,5	3,2
Kortfristiga skulder	-393,8	-385,4	-8,4
Kortfristiga skulder till kreditinstitut och kunder	-3,0	-18,5	15,5
Leverantörsskulder	-169,4	-170,3	0,9
Övriga kortfristiga skulder	-22,9	-16,7	-6,2
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	-198,5	-179,9	-18,6
Summa	-1 310,1	-1 304,9	-5,2

I samband med tertialrapport 2 2013 ska även ett bokslut upprättas per den 31 augusti. Tertialbokslutet är en av grundstenarna för prognosarbetet. I samband med tertialrapporten lämnas resultat- och balansräkning. Balansräkningen för tertial 2 ska enligt anvisningarna jämföras med balansräkningen för tertialrapport 2 2012.

Förvaltningen har periodiserat hyror, statsbidrag, löneökningar, övriga kostnader och intäkter. Förvaltningen har, liksom tidigare år, valt att periodisera kostnader och intäkter på 50 tkr eller högre. Periodiseringar i samband med tertialbokslut sköts centralt och skolorna/enheterna lämnar inte in egna beräkningsunderlag. Bokslutsinformation finns i bilaga 4.

Tillgångar

Anläggningstillgångarna har ökat från 152,6 mnkr till 160,4 mnkr, Investeringsstakten på förvaltningen har minskat.

Kundfordringarna har ökat från 8,9 mnkr till 10,1 mnkr. Detta beror till stor del på att interkommunala gymnasieelever faktureras månadsvis sedan införandet av UEDB maj 2012.

Kortfristiga kundfordringar har ökat med 27,6 mnkr från 638,5 mnkr till 666,1 mnkr, Förändringen hänför sig till moms.

Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter har minskat från 503,9 mnkr 2012 till 473,1 mnkr 2013. Förändringen beror till största del på minskning av stimulansbidrag avseende förskola.

Kassa och Bank har minskat från 0,9 mnkr till 0,55 mnkr. Underförskottskassor och tillfälliga förskott har minskat kraftigt. Orsaken är en ökad användning av First Card-kort och andra elektroniska lösningar.

Skulder och eget kapital

Kortfristiga skulder till kreditinstitut och kunder har minskat från 18,5 mnkr till 3,1 mnkr. Huvudorsaken till minskningen är att 2012 var interkommunal ersättning till stadsdelarna inte utbetalda.

Leverantörsskulder har minskat från 170,3 mnkr till 169,4 mnkr, en marginell minskning av leverantörsskulden jämfört med 2012.

Övriga kortfristiga skulder har ökat från 13,3 mnkr till 18,9 mnkr. Ökningen består bland annat av statsbidrag för dans 3,5 mnkr och förstärkning elevhälsa 2,5 mnkr.

Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter har ökat från 179,9 till 198,7 mnkr, främst beroende på att olycksfall/reseförsäkring fakturerats sent på grund av nytt avtal.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.2 Alla verksamheter staden finansierar ska vara effektiva

 Uppfylls helt

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2012	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Administrativ andel av de totala kostnaderna Kommentar - De administrativa kostnadernas andel av de totala kostnaderna har hittills ökat med ca 0,03 procentenheter jämfört med utfallet 2012. De totala kostnaderna har ökat med ca 3 procent jämfört med motsvarande period 2012, medan de totala administrativa kostnaderna har ökat med ca 20 mnkr (6 procent). Förvaltningen har i år ökade konsultkostnader för stöd vid upphandling av ny skolplattform (ca 25 mnkr mer vid T2 2013 jämfört med T2 2012). Utan dessa kostnader skulle prognosen för indikatorn bli knappt 3,4 %		3,59 %		3 %	minska	2013

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2012	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
(ca 0,2 procentenheter lägre).						
 Antal tävlande i kvalitetsutmärkelsen	5 st	5 st		5 st	tas fram av nämnden	2013

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Arbeta för genomgripande regelförenklingar med målsättningen att öka stadens servicegrad.	2013-01-01	2013-12-31	
 Finna interna samarbeten i staden som genererar effektiviseringar.	2013-01-01	2013-12-31	

Nämndmål:

3.2.1 Utbildningsnämnden ökar resurserna till kärnverksamheterna genom en effektivare administrations- och lokalhantering

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Ett flexibelt lokalutnyttjande och en effektiv administration har frigjort resurser till kärnverksamheten.

Skolbyggnation för ett växande Stockholm

Projektet skolbyggnation för ett växande Stockholm påbörjades hösten 2011 och planeras vara avslutat 2014. Balans ska då råda mellan det prognostiserade elevantalet i grundskola i egen regi 2020 och den beräknade framtida elevantalskapaciteten. Kapacitetsunderskottet på stadsnivå år 2020 prognostiseras till netto cirka 900 platser med hänsyn till elevantalsprognos 2012 och utbildningsnämndens beslut till och med augusti 2013.

Sedan tertiärrapport 1 har utbildningsnämnden fattat inriktningsbeslut om byggnation av ny skola i Årstadal och Norra Djurgårdsstaden. Beslut har också tagits om inhyrning av lokaler på Norrmalm för Matteus skola och på Campus Konradsberg, Kungsholmen.

Stockholm år 2020	Utredning 2011	April 2013 (T1)	Augusti 2013 (T2)	Förändring SPS mot T2 2013*
Kommunal kapacitet 2020*	70 446	73 624	77 134	6 658
Prognostiserat elevantal 2020*	76 136	78 034	78 034	1 898
Beräknat kapacitetsunderskott/-överskott	-5 690	-4 410	-900	

* Med kapacitet avses i detta sammanhang förvaltningens aktuella kapacitetsuppgift för 2020 vid respektive tillfälle. Kapaciteten justeras kontinuerligt med utbildningsnämndens inriktnings- och genomförandebeslut med påverkan fram till år 2020.

Paviljonger har etablerats vid Årstadalsskolan och vid Mälarhöjdens skola för hösten 2013. Under de senaste åren har behovet av etableringar oförändrat varit en till två paviljonger per år. Behovet kommer att öka fram till att permanenta byggnader tagits i anspråk, exempelvis vid Hjorthagens skola för Norra Djurgårdsstaden och i Årstadal fram till dess att en ny skola finns i området. Utifrån planeringsförutsättningarna bedöms situationen som mest komplex i stadsdelen Hägersten-Liljeholmen och i området Hammarby Sjöstad.

Under hösten 2013 planeras inriktningsärenden för två nya skolor, Trekanten och Midsommarkransen, båda inom stadsdelen Hägersten-Liljeholmen. Beslut om Årstafältet bedöms kunna fattas under 2014. Tidpunkten för beslut är beroende av stadsdelsnämndens eventuella behov att initialt använda skolan som förskola.

Genom dessa beslut bedöms det råda balans mellan prognostiserat behov och kapacitet på stadsnivå år 2020, utifrån elevantalsprognos 2012 och den under juni månad levererade befolkningsprognosen för 2013. Förändringen mot föregående års befolkningsprognos utgörs av ytterligare 400 barn i åldern 6-12 år. Antalet ungdomar i åldern 13-15 år är oförändrat mellan prognoserna.

På stadsdelsområdesnivå kommer ytterligare åtgärder att behövas för att klara behovet av skolkapacitet år 2020. Bland annat förutsätts att beslut tas om ny kapacitet i Hammarby Sjöstad och i Hagastaden. Det är också sannolikt att kommande befolkningsprognoser ytterligare justerar upp befolkningsantalet för år 2020. Elevantalsprognosen bygger på befolkningsprognosen och en framskrivning av existerande antagningsmönster. Nya skolor eller skolor som inte längre klarar att ta emot sin andel av en växande befolkning innebär att antagningsmönster och prognoser förändras. Det gäller såväl kommunala som fristående skolor.

I verksamhetsplanen beräknades antalet genomförandeärenden till åtta, varav flertalet i slutet av året. I dagsläget bedöms antalet genomförandeärenden till sju, varav två inhyrningsärenden. Viss osäkerhet råder kring beslut under senhösten då ärenden kan komma att flyttas fram över årsskiftet.

Omstrukturering lokaler

För gymnasieskolan ska volymstudier genomföras på flera gymnasieskolor för att utreda expansionsmöjligheter. Planerad omstrukturering redovisas i nämndens lokalförsörjningsplan.

Tillgänglighetsanpassning

Tillgänglighetsanpassning avseende publika lokaler kommer att genomföras i 11 grundskolor och 4 gymnasieskolor.

Effektiviseringar/Omstruktureringar

Arbetet med att anpassa gymnasieskolornas utbud till efterfrågan har fortsatt. Brännkyrka gymnasium har lagts ner. Ett stort arbete med att placera övertalig personal har gjorts under våren av en arbetsgrupp med representanter från gymnasieavdelningen och personalavdelningen. Av de 58 personer som var övertalighetsförhandlade fick 55 en ny placering inom utbildningsförvaltningen. Frans Schartaus gymnasium har flyttats och blivit en del i det nystartade Midsommarkransens gymnasium och antagningen till Farsta gymnasium har stoppats. Lindeparkens gymnasiesärskola utgör en egen skolenhet med lokaler i före detta Skärholmens gymnasium. Stockholm Science & Innovation School Kista (SSIS) startade i provisoriska lokaler i Kista.

Även arbetet med att utveckla gymnasiets ledningsorganisation har fortsatt. Tio gymnasieområden har blivit fem och bemanningen av gymnasiechefer och administrativa chefer är klar. Syftet med en ändrad ledningsorganisation är att renodla och möjliggöra för rektorerna att leda den pedagogiska verksamheten. Detta kräver ett effektivt och gott administrativt stöd. De administrativa chefernas nya mer omfattande uppdrag kräver också en förändrad organisation så att de är närmaste chef för ett rimligt antal medarbetare och att det samtidigt finns nära ledare på skolorna. Befattningar, uppdrag, roll- och ansvarsfördelning kommer att ses över. Ett utvecklingsarbete har startats.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2012	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
● Genomsnittlig hyra pedagogiska lokaler per kvadratmeter		965 kr/kvm		1 180 kr/kvm		2013
● Genomsnittlig hyreskostnad pedagogiska lokaler per elev/studerande		15 708 kr/elev		18 800 kr/elev		2013
● Genomsnittlig yta per elev/studerande, kvm		16,3 kvm		16 kvm		2013

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
▶ Beställa åtgärder för att tillgängliggöra publika lokaler i 16 skolor.	2013-01-01	2013-12-31	
▶ Införliva tillgänglighetsanpassning i samtliga skolgårdsprojekt.	2013-01-01	2013-12-31	
▶ Tillgängliggöra information om vilka skolor i egen regi som är tillgänglighetsanpassade.	2013-01-01	2013-12-31	

Synpunkter och klagomål

Inkomna synpunkter och klagomål som gäller kommunal grund- och gymnasieskola hanteras kontinuerligt enligt de förvaltningsgemensamma rutinerna.

Hittills under året har det inkommit 81 ärenden som gäller den kommunala grundskolan. Sjutton ärenden gäller elevens skolsituation (exempelvis rätt till utbildning, särskilt stöd, bristande information). 41 ärenden gäller kränkande behandling.

I 37 anmälningsärenden har Skolinspektionen/Barn- och elevombudsmannen beslutat att lämna över till huvudman att utreda och vidta åtgärder i förekommande fall. Totalt 28 ärenden har föranlett kritik.

När det gäller den kommunala gymnasieskolan har fjorton klagomål inlämnats till Skolinspektionen varav åtta har hänskjutits till huvudmannen för utredning. Av de återstående är ett pågående och av de fem där Skolinspektionen tagit beslut har inget lett till kritik. Klagomålen avser huvudmannens organisation och styrning, utbildningens innehåll, betyg och omdömen, avgifter, samarbete mellan hem och skola samt konflikter mellan personal/elev.

Två klagomål har kommit in direkt till utbildningsförvaltningen och hanterats. Det ena berörde ansvar vid elevers hantering av maskiner och det andra ett beslut att minska antagningsplatserna på en inriktning på en av stadens gymnasieskolor.

Övrigt

Ansökan om medel för ytterstadsprojekt

Vid Hässelbygårdsskolan ska under två års tid, med start i januari 2014, ett koncept kallat Hässelbyakademien utvecklas för samverkan mellan skola och arbetsliv. Samarbete med arbetslivet gynnar elevernas studiemotivation, stärker deras nätverk och bidrar till personlig utveckling. Med ökad motivation och självförtroende kommer elevernas resultat att höjas. Se vidare [bilaga 7](#). Förvaltningen föreslår att utbildningsnämnden hos kommunstyrelsen ansöker om 3,7 mnkr för ytterstadsprojekt.

Bilagor

- Bilaga 1 Antal barn och elever T2 2013
- Bilaga 2 Obligatoriska bilagor UtbN T2 2013
- Bilaga 3 Anslagsenheter T2 2013
- Bilaga 4 Bokslutsbilagor UtbN T2 2013
- Bilaga 5 Operationell leasing T2 2013
- Bilaga 6 Nyckeltal pedagogisk verksamhet T2 2013
- Bilaga 7 Ansökan om medel för ytterstadsprojekt 2014-2016

